

Kraków dla pokoleń
Felieton prezydenta Jacka Majchrowskiego

NCK wchodzi w nowy sezon
Wystawa, którą trzeba zobaczyć

KRAKÓW.PL

Nr 15 (184), 28 września 2016

egzemplarz bezpłatny, ISSN 1898-9039

**Jaka przyszłość
dla Zakrzówka?**

KRAKÓW

Jacek Majchrowski
Prezydent Miasta Krakowa
zaprasza na

3. PZU CRACOVIA PÓŁMARATON KRÓLEWSKI

16 PAŹDZIERNIKA 2016
START I META:
TAURON Arena Kraków

14-15.10 **Mistrzostwa Świata**
w Karate Tradycyjnym
Kraków Orlen 2016

15.10 **Sushi Party**

ZAPISY NA:

www.pzucracoviapolmaraton.pl

ORGANIZATOR

SPONSOR TYTULARNY

PARTNERZY

PATRONI MEDIALNI

6. Mieszkańcy Krakowa decydują, jak będzie wyglądał Zakrzówek. 1 października ruszy głosowanie, w którym do wyboru będą cztery projekty parku w tym ważnym dla krakowian miejscu. Prace, na które będzie można oddać swój głos w internetowym plebiscycie, zostały wyróżnione w międzynarodowym konkursie urbanistyczno-architektonicznym.

16. Na początku września Nowohuckie Centrum Kultury przedstawiło swoje plany na nowy sezon. Każdy znajdzie coś dla siebie – dzieci, młodzież, dorośli i seniorzy mogą liczyć na bogatą ofertę zajęć, kursów i spotkań literackich, podczas których będą rozwijać swoje zainteresowania i zdobywać nowe umiejętności.

ZAKRZÓWEK

6. Jaka przyszłość dla Zakrzówka?

Decydują mieszkańcy Krakowa

MIASTO

9. Jeszcze więcej Francji w Krakowie...

Rozmowa z Frédéricikiem de Touchetem, konsulem Francji

10. Krótko i na temat

11. Rusza budowa parkingów P+R

Będą parkingi przy pętlach Kurdwanów i Bieżanów

12. Kraków dla pokoleń

Felieton Prezydenta Miasta Krakowa

13. Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa

13. Akademia Juniora

Bezpłatne zajęcia dla dzieci i młodzieży w TAURON Arenie Kraków!

ZDROWIE

14. Usłysz w hałasie

1 października konferencja poświęcona słuchowi

15. Chroń swój słuch

Rozmowa z prof. Krzysztofem Morawskim, otolaryngologiem

KULTURA

16. NCK wchodzi w nowy sezon

Wystawa, którą trzeba zobaczyć

17. Intensywność. Ósma edycja Festiwalu Conrada

Gwiazdy przyjadą do Krakowa

DLA SENIORÓW

18. Druga kadencja Rady Krakowskich Seniorów

Ważne zadania dla nowej rady

18. Szukasz pomocy? Przyjdź, to nic nie kosztuje!

Bezpłatna pomoc prawna dla seniorów

RADA MIASTA KRAKOWA

19. Okiem Przewodniczącego

Ponad 17 tys. nowych podatników w Krakowie

20. Hałas w Krakowie

Felieton Małgorzaty Jantos

21. Adwokat spraw i potrzeb

Rozmowa ze Stanisławem Rachwałem

22. 105 lat działalności harcerzy

Jubileusz szczeru z Krakowa

23. Tylko tyle i aż tyle w Krakowie

Felieton Marty Pateny

HISTORIA

24. Kłopoty z ulicami

Czym zawinił Bolesław Roja?

25. Kalendarium krakowskie

26. Ogłoszenia

Wydawca: Urząd Miasta Krakowa, Biuro Prasowe, 31-004 Kraków, pl. Wszystkich Świętych 3-4
Adres redakcji: pl. Wszystkich Świętych 3-4, pok. 154, I piętro, tel. 12 616-13-86, e-mail: redakcja@um.krakow.pl
Redaktor naczelna: Beata Klejbuk-Goździalska; sekretarz redakcji: Agata Mokrzycka
Współpracownicy: Jan Machowski, Michał Kozioł, Katarzyna Krasoń, Tadeusz Mordarski, Julia Żyłina-Chudzik, Paweł Waluś, Beata Sabatowicz, Magdalena Bartlewicz, Joanna Dubiel, Piotr Brydnyk, Błażej Siekierka, Katarzyna Maleta-Madejska
Zdjęcia: Wiesław Majka, Bogusław Świerzowski. Okładka: Bogusław Świerzowski
Projekt graficzny: Pro Art Studio. Korekta: Magdalena Kędzierska-Zaporowska. Skład i łamanie: Pro Art Studio
Druk: Drukarnia Legra sp. z o.o. Nakład: 30 tysięcy egz. ISSN 1898-9039

Sposób dystrybucji dwutygodnika miejskiego KRAKÓW.PL:

Dwutygodnik KRAKÓW.PL można otrzymać w budynkach Urzędu Miasta Krakowa przy pl. Wszystkich Świętych 3-4, ul. Grunwaldzkiej 8, ul. Lubelskiej 27, w Rynku Podgórskim 1 i 2, na os. Zgody 2, przy ul. Stachowicza 18, al. Powstania Warszawskiego 10, ul. Wielopole 18a, ul. Wietlickiej 28a, ul. Sarego 4 oraz w szpitalach miejskich i siedzibach jednostek miejskich. KRAKÓW.PL otrzyma także w sieci saloników prasowych KOLPORTER S.A.: al. 29 Listopada 95, ul. Konfederacka 1, al. Pokoju 20, ul. Wystouchów 22a, ul. Wystouchów 27, ul. Kamieńskiego 1b, ul. Długa 63, ul. Beskidzka/Witosa 28, ul. św. Tomusza 25, ul. Librowszczyzna 4, ul. Krowoderska 24, ul. Kalwaryjska 42, ul. Książna (Biedronka), ul. Stoneckiego 9, ul. Powstańców 34c, ul. Kościuski 17, os. Bohaterów Września 58, ul. Misiółka 1, ul. Jerzmanowskiego 12, ul. Nowohucka 52, al. Krasiciego 30, ul. Bora-Komorowskiego 31, ul. Pawia 5, ul. Nowohucka 33a, ul. Cwiklińskiej 18, ul. Wadowicka 6.

Kolejny numer KRAKOWA.PL ukaże się **12 października**.

fot. Wiesław Majka / UMK

Kulturalny start – wejść do gry!

Ostatni weekend lata, łagodnie mówiąc, nie rozpieścił nas pogodą. Było deszczowo, chłodno – pogodynki używają tu określenia „rześko”, myśląc, że zmieni to nasze nastawienie do tego, co widać za oknem – leniwie, nieco ponuro, trochę depresyjnie, trochę rozpaczliwie, że to lato naprawdę się skończyło. Nic, tylko zostać w domu, zaszyć się gdzieś w kącie z książką czy włączyć film, oddając się błogiemu nic-nie-robieniu, usprawiedliwionemu oczywiście pogodą.

A jednak postanowiliśmy działać na przekór pogodzie i wyszliśmy z domu. Oczywiście, pod przemożnym wpływem najmłodszego członka rodziny. Ruszyliśmy całkiem niedaleko, jakieś 450 m w linii prostej, by wziąć udział w rodzinnej grze organizowanej przez lokalny klub kultury. Naturalnie, najbardziej entuzjastycznie do zabawy było nastawione młode pokolenie, ale i nam pozytywna energia zaczęła się udzielać. Klub odnowiony (także rękami zaangażowanych mieszkańców!), w przyjaznej stylizacji loftowo-domowej, przywitał nas ciastem, kanapeczkami, pachnącą kawą i imponującą listą zadań do wykonania. Biegaliśmy całymi rodzinami po najciemniejszych zakamarkach budynku, odnajdując instruktorów gotowych nas przeegzaminować, zanim postawią zaliczenie. Przebieraliśmy się w stroje krakowskie, wymyślaliśmy hasła reklamowe, tworzyliśmy projekty plastyczne – zadanie trwało 5 minut, więc współpraca rodziny musiała być idealna – eksperymentowaliśmy z chemią, tańczyliśmy... – w taki sposób poznaliśmy najnowszą ofertę klubu kultury oraz prowadzących

zajęcia. Co więcej, w kolejce do zadań zawieraliśmy znajomości z sąsiadami, więc korzyści z tego niedzielnego popołudnia były naprawdę wielostronne.

Po co to wszystko opisuję? Bynajmniej nie po to, by pochwalić się niedzielnym zwycięstwem nad lenistwem, ale by zachęcić do poszukiwania takich miejsc jak nasz klub kultury. Jego zalety? – jest blisko domu, skupia lokalną społeczność, w swojej ofercie ma propozycje i dla dzieci, i dla rodziców, i dla seniorów. Ba, również dla całych rodzin. To taki mikroświat, w którym można spędzać czas z najbliższymi sąsiadami, pomagać przy organizacji wydarzeń, pochwalić się tym, co udało się osiągnąć. W czasach, kiedy więzi międzyludzkie coraz częściej ograniczają się do rzeczywistości wirtualnej, warto stawiać na takie miejsca. My, w Krakowie, mamy wielkie szczęście – przyjeżdżają do nas gwiazdy muzyki, odbywają się tu świetne festiwale czy międzynarodowe imprezy sportowe. Warto jednak wyjść poza status widza i zostać uczestnikiem, twórcą – dlatego zachęcam do odwiedzin domów kultury, które znajdują się w Państwa pobliżu. Ja nie żałuję!

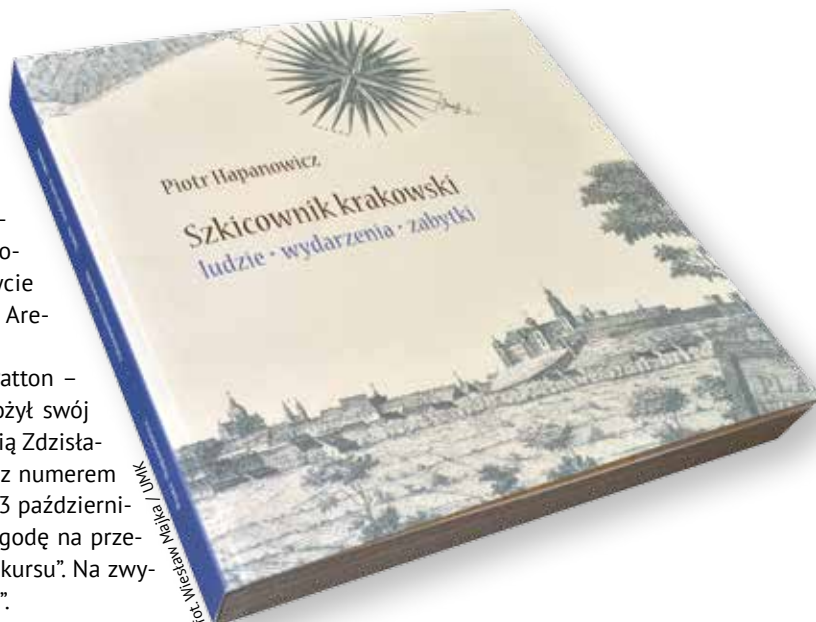
Beata
Kłepuk-Gordziabka

redaktor naczelna

KONKURS!

W ostatnim numerze KRAKOWA.PL zadaliśmy następujące pytania: 1. W którym roku została oddana do użytku TAURON Arena Kraków – największa i najnowocześniejsza hala widowiskowo-sportowa w Polsce? 2. Jak brzmi tytuł bestsellera autorstwa Nicka Vujicica? Prawidłowe odpowiedzi to: 1. TAURON Arena Kraków została oddana do użytku w 2014 r. 2. Bestseller Nicka Vujicica nosi tytuł „Bez rąk, bez nóg, bez ograniczeń!”. Zwycięzcy w naszym konkursie Monika Przybyło, Adrian Sołtysik i Monika Węgrzyn otrzymali podwójne zaproszenia na wydarzenie „Życie bez ograniczeń”, które odbędzie się 1 października w TAURON Arenie Kraków.

A oto najnowsze pytania konkursowe: 1. Ile lat miał Mike Patton – gwiazda tegorocznego Festiwalu Sacrum Profanum – kiedy założył swój pierwszy zespół? 2. Jaki tytuł nosi spektakl inspirowany twórczością Zdzisława Beksińskiego? Odpowiedzi (wraz z imieniem, nazwiskiem oraz numerem telefonu) prosimy nadsyłać na adres: redakcja@um.krakow.pl do 3 października 2016 r. Prosimy także o dołączenie oświadczenia: „Wyrażam zgodę na przetwarzanie przez UMK moich danych osobowych na potrzeby konkursu”. Na zwycięzców czeka książka Piotra Hapanowicza „Szkiecownik krakowski”.

fot. Wiesław Majka / UMK

W obiektywie

Senioralia 2016 – dancing na pl. Wolnica!

Prezydent Jacek Majchrowski – w ramach akcji „Czytanie na śniadanie” – przybliżył dzieciom legendę o Lajkoniku

Marsz jamników 2016

Niezwykłe święto ul. Krupniczej

Wschód słońca i poranne mgły...

Jaka przyszłość dla Zakrzówka?

Mieszkańcy Krakowa zdecydują, jak będzie wyglądał Zakrzówek. 1 października ruszy głosowanie, w którym do wyboru będą cztery projekty parku w tym ważnym dla krakowian miejscu. Prace, na które będzie można oddać swój głos w internetowym plebiscytcie, zostały wyróżnione w międzynarodowym konkursie urbanistyczno-architektonicznym.

Tadeusz Mordarski

Na konkurs wpłynęły łącznie 34 projekty. Sąd konkursowy nie przyznał jednak pierwszej nagrody żadnej z nowych wizji Zakrzówka. – Pomimo bardzo wysokiego poziomu konkursu, do każdej z propozycji jurorzy mieli jakieś zalecenia i w związku z tym uznano, że nie ma pracy, która w stu procentach spełniałaby wszystkie

foto. Bogusław Świerżowski

oczekiwania wynikające z warunków konkursu – tłumaczyła Elżbieta Koterba, Zastępca Prezydenta ds. Rozwoju Miasta Krakowa. Sąd konkursowy wyróżnił natomiast cztery projekty.

Cztery koncepcje Zakrzówka

Architekci do zagospodarowania mieli 62 ha terenu, na którym ma powstać m.in. budynek Centrum Edukacji Ekologicznej, zaplecze kąpieliska, wypożyczalnia sprzętu sportowego i małe kioski.

Drugą nagrodę w wysokości 80 tys. zł otrzymał zespół Aldony Kret, Katarzyny Elwart, Katarzyny Janickiej, Aliny Ziemiańskiej i Weroniki Jaworskiej. – Skupiłyśmy się na tym, żeby jak najwięcej terenów pozostawiono w nienaruszonym stanie, a budynki były wkomponowane w otoczenie. Obok znajdują się dość zabudowane osiedla, więc chcielibyśmy stworzyć ludziom możliwość obcowania z zielenią i uprawiania różnych sportów – mówi Katarzyna Janicka. Projekt, którego jest współautorką, zakłada, że na Zakrzówku znajdą się m.in. baseny dla dzieci i dorosłych, centrum edukacji ekologicznej, centrum sportów ekstremalnych, wybiegi dla psów, ścianki wspinaczkowe, ponadto trasy dla rowerzystów i rolkarzy, biegnące wokół całego zbiornika. – To miejsce jest nam bardzo bliskie. Często tam przebywamy, wspinamy się. Nasi znajomi nurkują, niektórzy wychodzą z psami. Kochamy Zakrzówek i projekt robiliśmy z pasją. To nam pomogło zorganizować całą przestrzeń tak, żeby znalazło się miejsce dla każdego – dodaje Aldona Kret.

Trzecią lokatę zajęły ex aequo dwa projekty, których twórcy otrzymali po 50 tys. zł. W pierwszym z nich, autorstwa Zuzanny Szpocińskiej, Tomasza Marciniwicza, Aleksandry Bonieckiej, Karoliny Kayzer i Bogdana Dąbrowskiego, wyeksponowano ciekawą ścieżkę dydaktyczną wokół zalewu oraz miejsce przeznaczone do obserwacji zwierząt chronionych. Kolejny projekt przygotowali Maciej Siuda i Marta Tomasiak. Wykorzystuje on rozwiązania ekologiczne, m.in. baterie fotowoltaiczne, materiały drewniane i kompostownik, w którym z naturalnych odpadów powstawałby nawóz dla parku. W tej koncepcji do kąpieliska i trasy edukacyjnej dołączono „strefę sąsiedzką” z placem zabaw, boiskami i miejscami na pikniki oraz „strefę leśną” ze ścieżkami rowerowymi.

Wyróżnienie i 20 tys. zł otrzymała praca Grupy Projektowej CCLA-Creatio Continua Landscape Architects. W tej wizji większość terenu pozostaje jako park i las, w którym znajdzie się sieć ścieżek pieszych i rowerowych.

Trudny teren

– We wszystkich projektach, które były oceniane przez jury, wiadać było chęć podkreślenia ekologicznego i naturalnego charakteru tego miejsca. Różnice dotyczą samego budynku multimedialnego, który będzie dostępny dla mieszkańców, oraz kąpieliska. Samo zagospodarowanie terenu wokół Zakrzówka było w dużym stopniu ograniczone przez plan zagospodarowania przestrzennego – podkreśla Piotr Kempf, dyrektor Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie. – To trudny teren, musi być bezpieczny – mówi wiceprezydent Elżbieta Koterba. Dodaje, że dla jurorów ważne też były: oryginalność, ekologia, dostosowanie terenu do potrzeb dzieci i dorosłych. – Chcemy stworzyć unikatowe, wyjątkowe miejsce – stwierdziła.

Oaza spokoju czy „impresownia”?

O ostatecznym kształcie parku na Zakrzówku zdecydują mieszkańcy Krakowa. Głosowanie miało się odbyć jeszcze we wrześniu, ale zostało przesunięte o dwa tygodnie. Powód? Wiele środowisk sugerowało urzędnikom, aby oddać mieszkańcom pod głosowanie prace uwzględniające zalecenia postulowane przez sąd konkursowy. Dlatego też władze miasta zdecydowały, że plebiscyt zostanie przesunięty

o dwa tygodnie. 1 października na stronie Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie (www.zzm.krakow.pl) dostępna będzie ankieta, w której krakowianie będą mogli wybrać najlepszy – ich zdaniem – projekt.

– Zakrzówek powinien być miejscem odpoczynku. Chciałbym, aby można było tam spokojnie i przede wszystkim bezpiecznie spędzać czas, pospacerować, posiedzieć z małym dzieckiem. Marzy mi się taka oaza spokoju w centrum dużego miasta, jakim jest Kraków – mówi Grzegorz Klimowicz, absolwent prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego, który zapoznał się już z projektami. Na razie nie potrafi jednak wskazać swego faworyta. Podobnie zresztą jak Paulina Zaucha, studentka Uniwersytetu Pedagogicznego. Ją także spotkaliśmy podczas prezentacji projektów w Centrum Obsługi Ruchu Turystycznego, gdzie można oglądać wszystkie prace. – Nad zalewem organizowane były nielegalne ogniska czy grille. Nowy Zakrzówek powinien być utrzymany w podobnym klimacie, tylko legalnie. Można przerobić go na „impresownię”, gdzie w dzień siedzi się przy grillu, a wieczorem mogą być tam otwarte bary na wzór choćby tych, które są na plaży przy Wiśle w Warszawie – mówi dziewczyna. – Tak naprawdę sami mieszkańcy będą wiedzieć najlepiej, jak zagospodarować to miejsce. Trzeba się zdać na nich – dodaje z kolei pan Robert. I właśnie tak też postąpiły władze miasta, poddając pod głosowanie cztery wyróżnione projekty. Po wyborze tego jedyne planuje się zawarcie umowy na prace oraz uzyskanie pozwolenia na budowę. Nastąpi to jeszcze w tym roku. Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, realizacja projektu będzie mogła rozpocząć się na wiosnę i zakończyć w 2018 r.

Miasto kupiło teren

– Zbliżamy się do rozpoczęcia budowy. Chcemy, aby to miejsce stało się dostępne i bezpieczne, a także żeby został podkreślony jego niewątpliwym urok – mówi Piotr Kempf z Zarządu Zieleni Miejskiej.

Stworzenie na Zakrzówku nowego parku możliwe jest dzięki podpisaniu w czerwcu tego roku przez prezydenta Jacka Majchrowskiego umowy, w wyniku której Gmina Miejska Kraków pozyskała obszar objęty planowanym parkiem Zakrzówek, czyli 13 działek o łącznej powierzchni 27,8405 ha (z czego ok. 11 ha stanowi zbiornik wodny) za kwotę 25 776 824 zł. Teren przejmie Zarząd Zieleni Miejskiej. Pozyskane od spółki Kraków City Park nieruchomości (z wyjątkiem fragmentu jednej z działek) podlegają ustaleniom obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Park Zakrzówek”, zgodnie z którym są położone w przeważającej części na terenach zieleni oraz wód powierzchniowych. Umowa notarialna umożliwi realizację i zagospodarowanie przez Gminę ogólnodostępnego parku miejskiego pomiędzy ulicami Norymberską, Wyłom, Salezjańską i Zielną. Możliwe stanie się urządzenie terenu rekreacyjnego i kąpieliska o łącznej powierzchni ok. 50 ha (nieruchomości pozyskane oraz tereny, które stanowiły już własność Gminy Miejskiej Kraków).

Przypomnijmy, że dwa lata temu Zakrzówek został uznany za nowy cud Polski. Zalew znalazł się na trzecim miejscu (za Kompleksem Off Piotrowska w Łodzi i Suwalskim Parkiem Krajobrazowym) wśród siedmiu nowych cudów naszego kraju w konkursie organizowanym przez redakcję „National Geographic”. W plebiscycie oddano ponad 115 tys. głosów!

foto: Bogusław Świerkowski

Jakie plany dla Zakrzówka? – wystawa podczas ogłoszenia wyników konkursu

fot. Wiesław Majka / UMK

Frédéric de Touchet – z wykształcenia filolog; w 1990 r. rozpoczął pracę w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Francji, karierę dyplomatyczną rozwijał m.in. na placówkach w Rosji, na Ukrainie i w Portugalii. Był Pierwszym Sekretarzem w Stałym Przedstawicielstwie Francji w OBWE oraz Zastępcą Dyrektora Departamentu ds. Praw Człowieka i Spraw Humanitarnych Dyrekcji Narodów Zjednoczonych i Organizacji Międzynarodowych; od 1 września 2016 r. konsul generalny Francji w Krakowie

Dlaczego właśnie Kraków jest kolejnym miejscem Pana misji?

FdT: Powołanie na nowe stanowisko w Krakowie było spełnieniem mojego głębokiego pragnienia. Miałem szczęście, że władze francuskie dały mi możliwość pełnienia tych ważnych obowiązków w tym właśnie mieście. Cieszę się, że rozpoczynam swoją misję w Krakowie i mogę podzielić się z krakowianami pierwszymi wrażeniami związanymi z ich miastem – stolicą Małopolski, prawdziwą stolicą intelektualną, uniwersytecką i artystyczną Polski.

Polskę poznałem w latach 2006–2009, kiedy pracowałem w Ambasadzie Francji w Warszawie. Wtedy też wielokrotnie bywałem w Krakowie, zarówno prywatnie, jak również w ramach obowiązków służbowych. Był to czas, kiedy Polska podejmowała wyzwania związane z przystąpieniem do Unii Europejskiej, a które zakończyły się sukcesem. Ale takie zakończenie tych starań może zaskakiwać tylko osoby nieznające cnót narodu polskiego...

Jakie zatem było Pana pierwsze wrażenie po przyjeździe do Krakowa?

FdT: Od samego początku wasze miasto mnie ujęło, wręcz olśniło. Kraków dosłownie kipi dynamizmem. Jak magnes przyciąga turystów, miłośników wyrafinowanej kultury i autentycznych świadectw historii – czasów, gdy Kraków był stolicą Polski. To miasto uniwersyteckie, z prestiżowym Uniwersytem Jagiellońskim skupiającym studentów z całej Polski i spoza niej, w tym również studentów z Francji.

Kraków to miasto stare i młode zarazem. Jego historia, podobnie jak całej Polski – choć być może jednak bardziej niż innych miejsc – jest szczególnie bolesna. Pamięć o niej jest obowiązkiem wszystkich Europejczyków. Kraków z sukcesem podejmuje wyzwania związane z modernizacją i ciągłym podnoszeniem swej atrakcyjności, kładąc szczególny nacisk na rozwój usług i nowych technologii informacyjnych. Inwestuje tu wiele firm zagranicznych, zwłaszcza europejskich. Jestem też pod wrażeniem uprzejmości i otwartości krakowian oraz

Jeszcze więcej Francji w Krakowie...

O Krakowie, nowych wyzwaniach związanych z misją dyplomatyczną oraz ulubionej kuchni z nowym konsulem generalnym Francji w Krakowie Frédériciem de Touchetem rozmawia Beata Sabatowicz.

bardzo dobrego przyjęcia w Urzędzie Miasta Krakowa, co mnie oczywiście nie zaskoczyło, ale jedynie potwierdziło wszystkie wcześniejsze opinie, z którymi się spotkałem.

Jakie są Pana najważniejsze plany na najbliższy rok i kolejne lata?

FdT: Właśnie zaczynam odkrywać wspaniały potencjał Krakowa i poznawać liczne inicjatywy kulturalne, realizowane na bardzo wysokim poziomie. To wszystko tłumaczy regularne zwiększanie się obecności Francji w Krakowie. Poza turystami francuskimi, którzy corocznie odwiedzają wasze miasto w liczbie ok. 200 tys., mamy tu społeczność dynamiczną, zaangażowaną, często młodą, reprezentującą różne obszary działalności, zwłaszcza w dziedzinie gospodarczej.

Moim celem, który chcę realizować w ścisłej współpracy z Ambasadą Francji w Warszawie oraz ze wszystkimi francuskimi instytucjami w Polsce, jest ożywienie relacji Krakowa i Francji: trzeba więcej Francji w Krakowie i więcej Krakowa we Francji. Musimy zwiększyć tempo działania we wszystkich dziedzinach. Będę wspierał wszelkie projekty ukierunkowane na ten cel, ale też i sam podejmę działania pozwalające przyczynić się do większej obecności mojego kraju w Krakowie, Małopolsce, na Dolnym Śląsku i Opolszczyźnie, w województwie świętokrzyskim i na Podkarpaciu, czyli regionach, które podlegają naszemu konsulatu.

Mam nadzieję, że w najbliższych miesiącach, a na pewno w roku 2017, będziemy mogli podjąć się realizacji dużych projektów kulturalnych, które przyciągną szerokie grono odbiorców i zmobilizują do zaangażowania ważnych sponsorów.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom dotyczącym przeciwdziałania emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeniu powietrza, Francja będzie wspierać krakowian w planowaniu i realizowaniu innowacyjnych rozwiązań. To wyzwanie gospodarcze i technologiczne, choć głównym celem wszelkich działań jest poprawa stanu zdrowia mieszkańców Krakowa.

Aby te wszystkie plany się powiodły, Francja musi być w Krakowie lepiej znana. Musimy wzbudzić w krakowianach ochotę poznania naszego kraju i wybierania go jako kierunku działań inwestycyjnych. Dlatego chcę wzbogacić ofertę kursów językowych Instytutu Francuskiego w Krakowie, kierując ją do nowych odbiorców, zwłaszcza do firm, których działalność wymaga znajomości języka francuskiego. Zamierzam także poszukiwać nowych polskich partnerów. W tym względzie z zadowoleniem przyjmuję stałe wsparcie i życzliwość Urzędu Miasta Krakowa.

Kuchnia polska i kuchnia francuska – Pana ulubione dania to...

FdT: Kraków jest miastem, w którym dobrze się żyje, z licznymi restauracjami, gdzie można spróbować pysznych potraw. Mam słabość do polędwicy i kotletów cielęcych, ale jestem także fanem znacznie prostszej sztuki kulinarnej, począwszy od zapiekanek, a skończywszy na pierogach.

Krótko i na temat

Życie bez ograniczeń 2

Nick Vujicic, Eric Thomas, Ava Eagle Brown, Jakub B. Bączek, Ewa Minge, Andrzej Cichocki, Kamila Rowińska i Daniel Lewczuk – co łączy tych wyjątkowych ludzi? W sobotę 1 października, w godz. 11.00–20.00 spotkają się w TAURON Arenie Kraków i wezmą udział w niezwykłym widowisku motywacyjno-artystycznym dla całych rodzin – „Życie bez ograniczeń 2”. W programie wydarzenia, oprócz prelekcji światowej klasy liderów, znajdą się także występy artystyczne.

Gwiazdą kongresu będzie Nick Vujicic, obecnie najbardziej znany mówca motywacyjny na świecie. Jak mówią organizatorzy – to określenie to za mało, by oddać wielkość tego człowieka.

W TAURON Arenie Kraków będzie można wysłuchać także najśłynniejszego na świecie hiphopowego YouTubera Ericka Thomasa, pisarkę, która uciekła z niewolniczej pracy na plantacji mango Avę Eagle Brown, mistrza świata i trenera mentalnego polskich siatkarzy Jakuba B. Bączka oraz najbardziej rozpoznawalną polską projektantkę Ewę Minge.

Wśród mówców znaleźli się również: strateg i menedżer Andrzej Cichocki, najbardziej niezależna businesswoman polskiego coachingu Kamila Rowińska oraz ultramaratończyk Daniel Lewczuk.

Szczegółowe informacje dotyczące rejestracji oraz biletów są dostępne na stronie: www.zyciebezograczen.pl. Wydarzenie w całości będzie tłumaczone na język polski.

Konkurs literacki „Na fraszkę”

Podgórska Biblioteka Publiczna w Krakowie i Zamek Królewski na Wawelu zapraszają dzieci klas V–VI szkół podstawowych oraz młodzież gimnazjalną województwa małopolskiego do udziału w konkursie literackim. Zadaniem uczestników będzie napisanie trzech fraszek dedykowanych wybranym przez siebie postaciom świata kultury i władzy Rzeczypospolitej wieków XVI i XVII.

Jury konkursowe oceniać będzie: poprawność językową, dbałość o piękno wypowiedzi, znajomość epoki i opisywanej postaci, żartobliwą tonację, zabawną puentę, trafne przesłanie oraz oryginalność ujęcia tematu. Termin nadsyłania prac upływa 20 listopada 2016 (decyduje data stempla pocztowego). Ogłoszenie wyników i uroczyste wręczenie nagród odbędzie się 16 grudnia 2016 r. o godzinie 10.00 na Wawelu. Pra-

ce należy przestać pocztą pod adres: Zamek Królewski na Wawelu, Dział Oświatowy, Wawel 8, 31-001 Kraków, z dopiskiem „Konkurs – fraszka”. Laureaci zostaną telefonicznie lub pocztą elektroniczną powiadomieni o przyznaniu nagrody. Regulamin konkursu i karta uczestnictwa znajdują się na stronie www.wawel.krakow.pl.

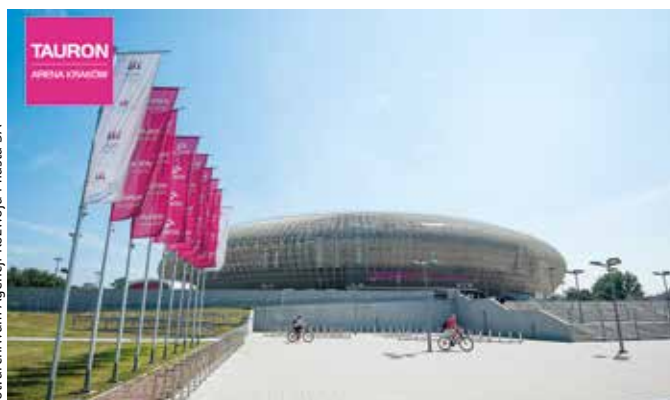
Zobacz TAURON Arenę Kraków!

3, 6, 17, 20, 22, 24, 27, 29 i 31 października będzie można zwiedzać największą halę widowiskowo-sportową w Polsce. Goście TAURON Areny Kraków zwiedzą z przewodnikiem pomieszczenia na co dzień niedostępne uczestnikom imprez: szatnie, z których korzystali m.in. piłkarze ręczni podczas styczniowych Mistrzostw Europy w Piłce Ręcznej Mężczyzn, czy garderoby, w których do występów przygotowywali się m.in. Katy Perry, Robbie Williams i Mariah Carey. Zobaczą także miejsca, w których przebywał papież Franciszek podczas spotkania z wolontariuszami ŚDM w TAURON Arenie Kraków.

Zwiedzający staną na każdym z poziomów hali, wejdą na najwyższy punkt trybun i zjedną na płytę areny, odwiedzą też jedną z 27 łóż na poziomie VIP oraz Małą Halę. Przejdą po foyer hali, w którym będą mogli obejrzeć ponad 60 plakatów z wydarzeń, które do tej pory odbyły się w TAURON Arenie Kraków i w których udział wzięło ponad 1,5 mln osób. W czasie spaceru poznają także historię budowy obiektu i jego możliwości techniczne.

Zwiedzanie odbywa się w poniedziałki i czwartki o godz. 11.00 i 15.00 oraz w soboty o godz. 11.00 i 13.00 (z wyjątkiem dni, w których obiekt jest wynajmowany przez organizatorów wydarzeń).

Informacje o rezerwacji miejsc i biletach są dostępne na stronie www.tauronarena.krakow.pl.

fol. archiwum Agencji Rozwoju Miasta SA

Parking przy Muzeum z rekordowym zainteresowaniem

W sierpniu z podziemnego Parkingu przy Muzeum skorzystano blisko 3500 razy, w tym prawie 200 kierowców wykupiło abonament. Największym zainteresowaniem parking cieszył się w sierpniowe weekendy, kiedy zdarzało się, że obiekt nie przyjmował już kolejnych chętnych. Od początku roku z miejsc postojowych pod placem koło Muzeum Narodowego skorzystano prawie 21 tys. razy, co oznacza stu procentowy wzrost liczby korzystających z parkingu w stosunku do ubiegłego roku. – Parking jest bardzo atrakcyjnie zlokalizowany,

fol. Bogusław Świerżowski

a pozostawienie w nim samochodu jest wygodniejsze, a często tańsze niż korzystanie z postojów przyulicznych – komentuje Tadeusz Trzmiel, wiceprezydent Krakowa.

Przypomnijmy, że od początku tego roku zarządcą Parkingu przy Muzeum jest spółka Miejska Infrastruktura. Obiekt ma swoją stronę internetową, profil na FB. Można go też łatwo znaleźć na Google Maps, na portalu tematycznym parkopedia oraz w aplikacji na urządzenia mobilne InfoParking. Wprowadzono też nowe udogodnienia dla kierowców m.in. możliwość zakupu abonamentu bezpośrednio w kasie czy płatności bezgotówkowej.

Zmienił się także cennik – obecnie najniższa stawka za postój to 1,5 zł za pół godziny parkowania, wprowadzono też abonamenty dwu-, trzy- i czterodobowe. Na trasach wlotowych do Krakowa oraz na ulicach miasta pojawiło się więcej tablic wskazujących drogę do parkingu.

Rusza budowa parkingów P+R

Spółka Miejska Infrastruktura podpisała umowę na opracowanie dokumentacji dla nowej lokalizacji parkingu P+R „Mały Płaszów”. Wcześniej ogłoszone zostały przetargi na budowę takich parkingów przy pętłach Kurdwanów i Bieżanów.

Jan Machowski

Na zlecenie Miejskiej Infrastruktury przygotowana ma zostać całościowa koncepcja parkingu Mały Płaszów wraz z uzyskaniem ostatecznej decyzji środowiskowej i lokalizacyjnej oraz program funkcjonalno-użytkowy. Przypomnijmy, że pierwotnie obiekt na 171 miejsc miał powstać bezpośrednio przy pętli tramwajowej. – Po uwzględnieniu uwag mieszkańców zgłaszanych na spotkaniach z zastępcą prezydenta Tadeuszem Trzmielcem dokumentacja zostanie przygotowana dla nowej lokalizacji, wskazanej przez Radę Dzielnicy i mieszkańców. Parking będzie wybudowany po drugiej stronie ul. Lipskiej. Do tej lokalizacji nikt nie zgłaszał uwag – mówi prezes Piotr Kącki.

Dokumentacja, a także decyzje administracyjne będą podstawą do rozpisania w przyszłym roku przetargu na budowę tego parkingu.

Warto wiedzieć, że przed miesiącem Miejska Infrastruktura ogłosiła przetargi na zaprojektowanie i budowę parkingów P+R Kurdwanów i Bieżanów. Pierwszy z nich będzie zlokalizowany na działce gminnej pod estakadą pętli tramwajowej Kurdwanów. W ramach inwestycji powstanie ok. 172 miejsc postojowych. Drugi z planowanych parkingów zostanie wybudowany na działce gminnej w środku pętli tramwajowej Bieżanów. Przewidywana liczba miejsc postojowych wyniesie ok. 110.

Budowane przez Miejską Infrastrukturę parkingi P+R będą działać na podobnych zasadach jak obiekt przy pętli Czerwone Maki. Za darmo mogą z nich korzystać osoby posiadające bilety komunikacji miejskiej. Pozostali na podstawie biletu postojowego będą mogli nieodpłatnie korzystać z komunikacji miejskiej.

Przypomnijmy, że budowa parkingów P+R prowadzona przez spółkę będzie finansowa-

na ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

foto: Bogusław Świerkowski

Parkingi P+R będą działać na podobnych zasadach jak obiekt przy pętli Czerwone Maki

WWW.KRAKOW.PL

Od 20 lat
informacje z pierwszej ręki

Kraków dla pokoleń

Trwa cykl debat „Kraków dla pokoleń”. Gdy piszę te słowa, mam jeszcze na świeżo w pamięci pierwsze spotkanie w ramach tego cyklu. Wniosek? O Krakowie, który chcielibyśmy urządzić dla naszych wnuków i prawnuków, mówi się bardzo trudno, bo jesteśmy zaprzęgnięci problemami współczesności. Mimo to potrafimy mówić o mieście naszych marzeń i przewidywać przyszłe potrzeby takiego miasta jak Kraków.

fot. archiwum własne

Tym, którzy z projektem „Kraków dla pokoleń” jeszcze się nie spotkali, muszę wyjaśnić, skąd wziął się pomysł takiej przyszłościowej dyskusji. Przez lata to prezydent Juliusz Leo był najdłużej urzędującym prezydentem w historii naszego miasta. Gdy w lipcu przejąłem ten zaszczytny tytuł, postanowiłem przypomnieć mojemu wielkiemu poprzednikowi. To przecież właśnie Juliusz Leo rozpoczął budowę takiego miasta, jakie znamy współcześnie. Przyłączając okoliczne gminy, dał początek „Wielkiemu Krakowowi”. Zmiany granic administracyjnych Krakowa, uregulowanie wielu spraw związanych z gospodarką komunalną, transportem, kanalizacją, wodociągami – to przełomowe decyzje dla naszego miasta. Były ważne nie tylko dla ówczesnych krakowian – konsekwencje tamtych decyzji sięgają naszych czasów. Teraz stanęliśmy przed podobnym wyzwaniem. Czas zacząć zastanawiać się nad tym, w jakim mieście chcemy, żeby żyły nasze wnuki i prawnuki, bo być może już dziś należy zacząć podejmować decyzje, które w przyszłości taką wizję „wymarzonego miasta” pozwolą zrealizować.

Marzyć nie jest łatwo

Jak się okazało na pierwszej debacie, marzyć wcale nie jest tak łatwo, ale nad wieloma kwestiami warto już dziś się zastanowić. I tutaj bardzo chcę podziękować dyskutantom biorącym udział w pierwszej debacie poświęconej wygodnemu życiu w mieście: prof. dr. hab. inż. Ryszardowi Tadeusiewiczowi – kierownikowi Katedry Automatyki i Inżynierii Biomedycznej z AGH, dr n. med. Renacie Godyń-Swędzioł – dyrektor Szpitala im. G. Narutowicza w Krakowie, dr hab. Anicie Ewie Bokwie z Zakładu Klimatologii UJ, Bogusławowi Kośmiderowi – Przewodniczącemu Rady Miasta Krakowa oraz Andrzejowi Zdebskiemu – prezesowi Zarządu Krakchemia SA. Ich doświadczenie zawodowe zainspirowało nas, by w większym gronie zastanowić się zarówno nad możliwościami, jakie niesie rozwój techniki, nad koniecznością zapewnienia opieki zdrowotnej starzejącemu się społeczeństwu, jak i nad rozsądnym gospodarowaniem zasobami naturalnymi i miej-

scem Krakowa na mapie Europy – z perspektywy rozwoju biznesu, turystyki czy miejsc pracy.

Przyszłość zaczyna się na uczelniach

Wnioski? Przyszłość zaczyna się w laboratoriach krakowskich uczelni. Tam, gdzie powstają prototypy np. małych pojazdów elektrycznych, sterowanych całkowicie automatycznie, które być może kiedyś zastąpią współczesne samochody i będą służyły wyłącznie do poruszania się po mieście. Nasza w tym głowa już dziś, by pomysły studentów i naukowców wprowadzać w życie. Nie mamy żadnych wątpliwości, bo tak pokazują prognozy demograficzne, że Kraków naszych wnuków i prawnuków będzie miastem seniorów. Pomyślmy więc o odpowiedniej opiece dla nich. Ciekawy w tej dyskusji był także wątek zaopatrzenia Krakowa w wodę. Przyzwyczailiśmy się do myśli, że zbiornik dobczycki jest tak pojemny, że wody nigdy nam nie zabraknie. Nie bierzemy jednak pod uwagę zmian klimatycznych. Może już warto zacząć przyzwyczajając się do myśli, że wodę należy oszczędzać?

Porozmawiajmy o edukacji...

Przed nami jeszcze debaty dotyczące edukacji i zawodów przyszłości oraz rozwoju turystyki. Mam nadzieję, że uda nam się odpowiedzieć na pytania, o jakim typie szkół i kierunkach studiów musimy myśleć już dziś i je rozwijać, by w przyszłości nasze wnuki nie miały problemu ze znalezieniem pracy. Zastanowimy się też nad gośćmi odwiedzającymi Kraków. Czy już jest ich za dużo i powinniśmy „zamknąć” miasto, czy może wręcz przeciwnie – myśleć o kolejnych atrakcjach turystycznych, żeby ci, którzy już Kraków widzieli, mieli powód, by do niego wracać.

Wszystkie te pomysły spiszemy i na przełomie roku ogłosimy w specjalnym raporcie. Być może część wniosków zostanie wpisana do strategii Krakowa, która określa zadania miasta do roku 2030. Na razie serdecznie Państwu zapraszam do dzielenia się swoimi pomysłami – zarówno na facebookowym profilu projektu, jak i na żywo w czasie naszych spotkań.

Jacek Majchrowski
Prezydent Miasta Krakowa

Kraków dla pokoleń – debaty:

Kraków dla gości – miasto przyjazne gościom
29 września – Dworek Białostrzyski

Kraków dla naszych dzieci – najmłodszy inwestycja w przyszłość
6 października – Nowohuckie Centrum Kultury

Debata podsumowująca „Kraków dla pokoleń”
13 października – Krzysztofory, sala Fontany
początek debat o godz. 18.00

Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa

9 września

- Spotkanie z senatorami V kadencji, Sala Obrad RMK

10 września

- Koncert dla Piotra S., „Na naszej wyspie” – jubileusz 60-lecia Piwnicy Pod Baranami, Teatr im. Juliusza Słowackiego

12 września

- Spotkanie z nowym konsulem generalnym Francji Frédérikiem de Touchetem
- Jubileusz 25-lecia działalności Ośrodka Kultury „Kraków – Nowa Huta”, Teatr Łaźnia Nowa, os. Szkolne 25

14 września

- Premierowy pokaz filmu o prezydencie Józefie Dietlu, sala Miedziana, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa

15 września

- Konferencja „Stowarzyszenia i organizacje NGO dla zrównoważonej mobilności”, Sala Obrad RMK
- Spotkanie z wicepremierem Piotrem Glińskim oraz podpisanie dwóch umów o dofinansowaniu krakowskich muzeów: Muzeum Historycznego Miasta Krakowa oraz Muzeum Inżynierii Miejskiej
- Benefis prof. Antoniego Basty, wieloletniego kierownika Katedry Ginekologii i Położnictwa oraz Kliniki Ginekologii i Onkologii, Hotel Qubus, ul. Nadwiślańska 6

foto. Bogusław Świerczowski

- Pierwsza debata o Krakowie – „Kraków dla pokoleń”, sala Miedziana, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa

16 września

- Otwarcie Senioraliów i przekazanie seniorom kluczy do bram miasta, pl. Wolnica

17 września

- 90-lecie Domu Studenckiego „Żaczek”, al. 3 Maja 5

- Inauguracja Nocy Teatrów i wręczenie Nagrody Teatralnej im. Stanisława Wyspiańskiego Krzysztofowi Jasińskiemu, Krakowski Teatr Scena STU, al. Krasińskiego 16–18

18 września

- Spotkanie z dziećmi podczas akcji „Zaczarowany Kraków, czyli czytanie na śniadanie”, sala Miedziana, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa

19 września

- Krakowska Rada Działalności Użytku Publicznego, sala Dietla
- 25. rocznica niepodległości Ukrainy, Teatr im. Juliusza Słowackiego

20 września

- Spotkanie z przedstawicielem Ambasady Japonii Satoru Takahashim

Akademia Juniora

Sztuki walki, koszykówka, piłka ręczna i siatkowa, fitness i elementy gimnastyki sportowej – jeśli interesuje cię jedna z tych dyscyplin sportowych i szukasz pomysłu na spędzenie wolnego czasu – zapraszamy do udziału w bezpłatnych zajęciach Akademii Juniora w Małej Hali TAURON Areny Kraków!

Katarzyna Fiedorowicz-Razmus

Akademia Juniora (AJ) to wspólny projekt Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego Kraków Wschód, Agencji Rozwoju Miasta SA zarządzającej TAURON Areną Kraków oraz Wydziału Sportu Urzędu Miasta Krakowa, skierowany do uczniów krakowskich szkół podstawowych oraz gimnazjalnych, zainaugurowany w październiku 2015 r. Do tej pory w zajęciach zorganizowanych w ramach AJ udział wzięło 3300 dzieci i młodzieży.

Młodzi ludzie mogą na bezpłatnych zajęciach, pod okiem doświadczonych trenerów, poznawać tajniki sztuk walki, gimnastyki sportowej, fitnessu, piłki ręcznej, piłki siatkowej oraz koszykówki. Treningi odbywają się w godzinach popołudniowych w Małej Hali TAURON Areny Kraków.

Na zajęcia można zapisać się bezpośrednio u instruktorów MOS Kraków Wschód prowadzących grupy lub poprzez biuro Ośrodka (tel. 12 644-22-72, e-mail: biuro@moswschod.pl). Szczegółowy harmonogram zajęć jest dostępny na stronach: www.tauronarenakrakow.pl, www.moswschod.pl oraz www.krakow.pl w zakładce: Sport.

Harmonogram:

- sztuki walki – poniedziałki, godz. 17.00–18.30 – uczniowie klas V–VI szkół podstawowych i I–III gimnazjów; piątki, godz. 17.00–18.30 – uczniowie klas I–IV szkół podstawowych,
- elementy gimnastyki sportowej – poniedziałki, godz. 17.00–18.30 – uczniowie klas IV–VI szkół podstawowych,
- piłka siatkowa – wtorki, godz. 16.30–18.00 – uczniowie klas I–III gimnazjów,
- koszykówka – środy, godz. 16.30–18.00 – uczniowie klas I–III gimnazjów;
- piłka ręczna – czwartki, godz. 17.00–18.30 – uczniowie klas IV–VI szkół podstawowych,
- fitness – piątki, godz. 17.00–18.30 – uczniowie klas I–III gimnazjów.

Usłysz w hałasie

Jak to się dzieje, że dziecko słyszy, a nie słucha? Jak sobie z tym radzić i jak pomóc? Na te pytania 1 października odpowiadać będą specjaliści podczas organizowanej w Krakowie konferencji „Usłysz w hałasie – zadbaj o słuch. Najnowsze aspekty diagnostyki, terapii i edukacji”.

Konferencja „Usłysz w hałasie – zadbaj o słuch. Najnowsze aspekty diagnostyki, terapii i edukacji” odbędzie się 1 października w Sali Obrad Rady Miasta Krakowa w ramach rozpoczynającego się wtedy Tygodnia Słuchu. Organizatorami konferencji są: Małgorzata Jantos, radna Miasta Krakowa, oraz Fundacja In Corpore. Prezydent Miasta Krakowa objął wydarzenie patronatem honorowym.

Tadeusz Mordarski

Organizatorzy zapraszają przede wszystkim przedstawicieli oświaty: nauczycieli, dyrektorów przedszkoli i szkół, pedagogów, a także lekarzy i terapeutów. Rozmawiać będą m.in. o niedosłuchu centralnym. – Musimy zdać sobie sprawę, że jeśli dziecko słyszy na przykład kłaśnięcie w dłoń, to nie oznacza, że ono słucha. Problem występuje bowiem na „wyższym pięttrze”, gdyż informacje nie są przetwarzane. Po prostu układ słuchowy dzieci z tym schorzeniem nie przetwarza właściwie komunikatów, a nauczyciele nie zawsze o tym wiedzą – wyjaśnia Iwona Flanczewska-Rogalska z Fundacji In Corpore, która organizuje konferencję. Od wielu lat prowadzi też działania informacyjne, profilaktyczne, diagnostyczne oraz terapeutyczne na rzecz osób z zaburzeniami słuchu.

Kluczowy w przypadku niedosłuchu centralnego jest hałas, nieodłączny element życia szkoły. – Można powiedzieć, że to siedlisko hałasu. Ludzie zdrowi sobie z nim radzą, bo koncentrują się na jednym dźwięku. Natomiast dzieci z niedosłuchem centralnym słyszą każdy szmer i w efekcie mają w głowie totalny chaos. Aby sobie z nim poradzić, często reagują agresją – dodaje Iwona Flanczewska-Rogalska. Centralne zaburzenia przetwarzania słuchowego najczęściej skutkują opóźnieniem rozwoju mowy lub zaburzeniem rozumienia mowy, a w dalszej konsekwencji powodują trudności w nauce, szczególnie czytania i pisanie. Obserwacje wskazują na to, że niemal połowa dzieci z trudnościami w nauce, z dysleksją, z zaburzeniami uwagi oraz nadpobudliwością wykazuje właśnie zaburzenia przetwarzania dźwięków.

Uczestnicy konferencji dowiedzą się, jak rozwiązać problem takich uczniów. – Czasem jest to banalnie proste, bo wystarczy np. położyć w klasie dywan lub przesadzić dziecko do pierwszej ławki – mówi przedstawicielka Fundacji In Corpore.

Podczas konferencji fundacja proponuje bezpłatne badania słuchu obwodowego i centralnego.

foto: Tomasz Stankiewicz / UMK

USŁYSZ W HAŁASIE – ZADBAJ O SŁUCH Najnowsze aspekty diagnostyki, terapii i edukacji 1 października 2016 r., Sala Obrad RMK

- 10.00 Rozpoczęcie konferencji
- 10.25 Wprowadzenie do tematu konferencji: fragment materiału filmowego z udziałem rodziców dzieci z centralnymi zaburzeniami przetwarzania słuchowego
- 10.40 Dziecko niedosłyszające – diagnostyka, leczenie i rehabilitacja (prof. dr hab. Krzysztof Morawski – Katedra i Klinika Otolaryngologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego)
- 11.40 Wczesna interwencja i rehabilitacja dzieci z implantem słuchowym – gwarancją sukcesu? (Joanna Brachmaier – MED-EL)
- 12.10 Stymulacja ukierunkowana układu przedsionkowego dzieci z niedosłuchem (prof. dr hab. Anna Zwierzchowska – Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach)
- 12:30 przerwa kawowa
- 12.50 Komu centralne zaburzenia przetwarzania słuchowego, a komu afazja... (dr. n. med. Katarzyna Wojaczyńska-Stanek, dr Anna Horbulewicz – Centrum Diagnostyki i Terapii In Corpore)
- 13.10 Treningi słuchowe wspomagające terapię centralnych zaburzeń przetwarzania słuchowego (Katarzyna Rychetsky – Centrum Wspomagania Rozwoju „Dobry Start”)
- 13.30 Stanowisko Ministerstwa Edukacji Narodowej w sprawie kształcenia specjalnego dla uczniów z niedosłuchem centralnym (prof. dr hab. Andrzej Misiótek – senator RP)
- 13.40 Wsparcie psychologiczne rodziny wychowującej dziecko z niedosłuchem (dr Justyna Trepka-Starosta – Wyższa Szkoła Biznesu w Nowym Sączu)
- 14.00 Wsparcie dzieci z ubytkiem słuchu w ich środowisku rodzinnym, edukacyjnym oraz poza edukacyjnym. Dlaczego ciągle o sukces jest tak ciężko? (Katarzyna Gołędzinowska – MED-EL)
- 14.40 Podsumowanie i postulaty do realizacji na terenie miasta (dr Małgorzata Jantos – Rada Miasta Krakowa, dr Iwona Sosnowska-Wieczorek – Prezes Fundacji In Corpore)

fot. archiwum prywatne

prof. dr hab. n. med. Krzysztof Morawski – pracownik Katedry i Kliniki Otolaryngologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego; specjalista w zakresie otolaryngologii, audiologii i foniatrii. Stypendysta Fundacji Fulbrighta (Department of Otolaryngology, University of Miami, Floryda, USA); autor rozdziałów w podręcznikach medycznych oraz licznych artykułów naukowych

Panie Profesorze, czy nasze społeczeństwo jest głuche?

prof. Krzysztof Morawski: Takie stwierdzenie to przesada. Wzrosła nasza świadomość w kwestii słuchu i szybciej wychwytyjemy problemy, na które wcześniej nie zwracaliśmy uwagi. Mają na to wpływ m.in. współczesne techniki badań przesiewowych u noworodków, przedszkolaków, uczniów czy osób, które z racji wykonywanego zawodu narażone są na pracę w hałasie. Z jednej więc strony ta świadomość jest większa, ale z drugiej – w porównaniu do tego, co było kilkadziesiąt lat temu – zagrożenie hałasem także jest większe. Szczególnie dotyczy to młodych ludzi, którzy np. słuchają głośnej muzyki przez słuchawki.

To jest bardzo powszechne, bo w Krakowie trudno znaleźć osobę, która np. biega bez słuchawek. Lepiej wybierać te do uszu czy na uszy?

KM: Jeżeli ktoś już musi używać słuchawek, to, po pierwsze, niech nie słucha muzyki bardzo głośno. Po drugie, zdecydowanie niech wybierze słuchawki na uszy.

Wspomniał Pan o noworodkach i dzieciach. Rodzice często nie wiedzą, w jaki sposób zbadać im słuch.

KM: Na szczęście problem ten rozpropagowała Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy i dziś świadomość rodziców jest dużo większa. Mamy program przesiewowego badania słuchu u noworodka i on działa dobrze, właśnie za sprawą WOŚP Jurka Owsiaka. W konsekwencji ok. 95 proc. dzieci jest badanych w pierwszych dniach życia i tak się wychwytyje pierwsze problemy. Druga sprawa to czujność rodziców, którzy sami mogą wykonać najprostsze badania różnego rodzaju zabawkami wydającymi dźwięki: grzechotkami, trąbkami itd. Jeden rodzic może stanąć z tyłu lub z boku dziecka i generować rozmaite dźwięki ze wspomnianych instrumentów, a drugi powinien zajmować to dziecko „wzrokowo” i ocenić, czy prawidłowo reaguje. Można to porównać z reakcjami innych dzieci. Później, gdy dziecko idzie do szkoły, także należy badać słuch, bo problemy z nim mogą prowadzić do kłopotów z koncentracją i uczeń może osiągać gorsze wyniki w nauce. Jest też grupa dzieci z centralnymi zaburzeniami słuchu, u których nie wychwytyjemy objawów niedosłuchu, ten zaś w tym przypadku występuje w takiej formie, że osoba słyszy dźwięki, ale gdy warunki aku-

Chroń swój słuch

O hałasie, dbaniu o słuch, ruchliwych ulicach i... dyskotekach z otolaryngologiem prof. Krzysztofem Morawskim rozmawia Tadeusz Mordarski.

styczne są trudniejsze (np. w szkole), to stopień zrozumienia, zwłaszcza dłuższych zdań, ulega ograniczeniu. Taki uczeń słyszy i rozumie pojedyncze słowa czy proste zdania, ale już w przypadku wypowiedzi bardziej złożonych zrozumienie ich sensu jest ograniczone. W dużym uproszczeniu można powiedzieć, iż dziecko na lekcji czuje się tak, jakby była prowadzona w słabo mu znanym języku obcym. Dziś mamy metody diagnozowania i rehabilitowania tych form zaburzeń centralnego przetwarzania. Generalnie rodzice dzieci w różnym wieku powinni obserwować swoje pociechy pod kątem słuchu i jeżeli mają choćby najmniejsze wątpliwości co do poprawności jego działania, powinni konsultować się z lekarzem audiologiem, otolaryngologiem czy pediatrą.

W dużym mieście, takim jak Kraków, jesteśmy narażeni na znacznie większy hałas niż w mniejszych miejscowościach. I często nie mamy wyboru...

KM: Jeśli tylko możemy, unikajmy ulic, na których jest duży hałas, i wybierajmy mniej zatłoczone. Oczywiście, nie obronimy się przed ruchem ulicznym, a to jest często długotrwała ekspozycja na hałas o natężeniu przekraczającym 75 dB. Hałasują również auta i motocykle bez tłumików, na które jest teraz moda, i trudno z tym walczyć. Natomiast raz jeszcze apeluję do młodych ludzi, aby nie przesadzali ze słuchaniem muzyki przez słuchawki, a taki widok w mieście to niemal norma. W ten sposób sami siebie narażają na hałas i stwarzają sytuację porównywalną do trudnych warunków w fabryce. Podobnie jest zresztą na dyskotekach. Jeśli już młodzi ludzie biorą w nich udział, to niech nie idą pod same kolumny, gdzie jest znacznie głośniejsze niż na środku sali. Po takiej imprezie jej uczestnicy mają wrażenie szumu, pogłosu, muszą do siebie głośniejsze mówić. To mija, ale jeśli ktoś bardzo często serwuje sobie takie doświadczenia, to może doświadczyć ostrego urazu akustycznego. Ważne więc, aby poprawnie „gospodarować” narażeniem na hałas, aby nie serwować sobie zbyt dużej jego dawki. Niestety, nie do końca dbamy o słuch, zwłaszcza w młodości, a to będzie miało konsekwencje w przyszłości.

Dlatego coraz więcej osób musi używać aparatów słuchowych. Ciągłe jednak ich widok nas dziwi. Z okularami nie ma takiego problemu.

KM: Wiele osób nie akceptuje aparatów słuchowych i stara się odwlec w czasie ich noszenie. Pozytywne jest natomiast to, że poziom tej akceptacji się zwiększa. Ważne jednak, aby pamiętać, żeby nie korzystać ze sprzętu zakupionego na bazarach czy w internecie, bo ten – zamiast pomóc – może jeszcze bardziej uszkodzić słuch.

NCK wchodzi w nowy sezon

Na początku września Nowohuckie Centrum Kultury przedstawiło swoje plany na nowy sezon. Każdy znajdzie coś dla siebie – dzieci, młodzież, dorośli i seniorzy mogą liczyć na bogatą ofertę zajęć, kursów i spotkań literackich, podczas których będą rozwijać swoje zainteresowania i zdobywać nowe umiejętności.

Dominika Biesiada

Działania podjęte i prezentowane dziś przez Nowohuckie Centrum Kultury to moim zdaniem kierunek, w którym taka placówka kulturalna powinna iść. Wiele wspaniałych wystaw odbyło się już w NCK, a w tym roku, tej jesieni, powstanie wystawa wyjątkowa – już w październiku będzie można zobaczyć tu prace międzynarodowej sławy artysty Zdzisława Beksińskiego. Nowohuckie Centrum Kultury jest żywym przykładem tego, jak wiele można zrobić, pokazać i zorganizować, będąc jednak w oddaleniu od Rynku Głównego. Jestem pewien, że w związku z rozpoczynającym się niebawem remontem Bunkra Sztuki siła ciężenia zostanie przeniesiona właśnie na Nowohuckie Centrum Kultury – powiedział Andrzej Kulig, zastępca prezydenta Krakowa ds. polityki społecznej, kultury i promocji miasta.

19 października na scenie NCK Teatr Lalek Rabcio z Rabki-Zdroju pokaże sztukę „Pinokio”

zdjęcie: archiwum NCK

Zdzisław Beksiński, olej, 73x73 cm, 1991

Kompleksowa oferta NCK na sezon 2016/2017 została zaprezentowana podczas dwudniowego Kombinatorium Kultury (17–18 września) – każdy uczestnik mógł wówczas spróbować swoich sił na zajęciach tanecznych, warsztatach teatralnych, plastycznych, fotograficznych, językowych czy muzycznych.

A co w najbliższym czasie będzie się działo w NCK? Jesień minie pod znakiem twórczości Zdzisława Beksińskiego – na początek października (7–9 października) zaplanowano otwarcie stałej ekspozycji, która będzie obejmować 50 obrazów olejnych, w większości pochodzących z lat 80. XX w., z tzw. okresu fantastycznego w twórczości malarza oraz kilkanaście obrazów z ostatnich lat jego życia. Okazjonalnie prezentowany będzie również zbiór 200 rysunków i fotografii, stanowiących integralną część kolekcji dzieł artysty przekazanej NCK. Otwarcie Galerii towarzyszyć będzie spektakl „Kryptonim 27” w wykonaniu ArtColorBallet, inspirowany malarstwem Zdzisława Beksińskiego.

Oprócz znanych i cieszących się dużym powodzeniem zajęć w ramach Klubu Super Mama, Akademii Dobrych Manier czy Nowohuckiego Uniwersytetu Dzieci wśród tegorocznych propozycji znalazły się nowości: „Dźwiękolandia” – zajęcia ruchowe dla najmłodszych, akrobatyka – połączenie gimnastyki artystycznej, akrobatyki i elementów sztuki cyrkowej oraz zajęcia w otwartej pracowni grafiki warsztatowej.

Nowohuckie Centrum Kultury przygotowało także ofertę artystyczną. Sezon rozpocznie się 29 września nowym programem Kabaretu Hrabci. Dla wielbicieli tego gatunku sztuki przygotowano show w wykonaniu Piotra Bałtroczyka, występ kabaretu Pod Wyrwigroszem, a także fenomenu ostatnich lat – Fair Play Crew. W jesiennym repertuarze znalazły się również trzy komediowe spektakle w gwiazdorskiej obsadzie, recitale Stanisławy Celińskiej, Michała Bajora oraz dwa klasyczne spektakle baletowe w wykonaniu Lwowskiego Teatru Opery i Baletu. Dziecięcą widownię zapraszamy na „Pinokia”, „Plastusiovy pamiętnik”, „Jasia i Małgosię” oraz „Tańczącą choinkę”.

Pełna oferta Nowohuckiego Centrum Kultury dostępna jest na stronie: www.nck.krakow.pl.

Intensywność. Ósma edycja Festiwalu Conrada

Richard Flanagan – autor kultowej powieści „William Goulda księga ryb”, słynny za sprawą nagrodzonych Pulitzerem i sfil-mowanych „Godzin” Michael Cunningham, najmłodsza w hi-storii laureatka Nagrody Bookera Eleanor Catton, a także Géza Röhrig – wybitny pisarz i aktor, będą gwiazdami Festiwalu Conrada, który rozpocznie się w Krakowie 24 października.

Karolina Grysiak

Ósma edycja Festiwalu Conrada przyciągnie do Krakowa prawdziwe gwiazdy literackiego świata – mówi Izabela Helbin, dyrektor Krakowskiego Biura Festiwalowego. – Trwający tydzień festiwal będzie obfitował w szereg atrakcji, a w programie znajdują się stałe elementy, tak cenione przez naszą publiczność: spotkania z pisarzami, koncerty, pasmo filmowe, wydarzenia adresowane do wszystkich grup wiekowych, w tym do dzieci i seniorów, a także branżowe dyskusje. Jak co roku połączymy siły z jubileuszowymi 20. Targami Książki, by po raz kolejny udowodnić, że Kraków Miasto Literatury UNESCO jest stolicą polskiej literatury – dodaje.

Motywytem przewodnim tegorocznej edycji jest intensywność, rozumiana zarówno jako pasja, jak i niestąbnące zaangażowanie we wspólną sprawę kultury. Oznacza to, że autorzy programu kładą wyjątkowy nacisk na postawy: organizatorów, artystów i czytelników. Każdy dzień tegorocznej edycji Festiwalu Conrada będzie przebie-

gał pod innym hasłem: Języki, Wiary-Niewiary, Emocje, Krajobrazy, Napięcia czy Zmysły. Podobnie jak w ubiegłym roku, Festiwal zwieńczy Gala Nagrody Conrada, podczas której nagrodzony zostanie najlepszy ubiegłoroczny debiut prozatorski. Nagrodzony oprócz symbolicznej statuetki otrzyma 30 tys. zł., będzie mógł skorzystać z miesięcznego pobytu rezydencjalnego w Krakowie, a jego twórczość będzie promowana na łamach „Tygodnika Powszechnego” oraz podczas przyszłorocznego Festiwalu Conrada. Laureata spośród pięciu nominowanych pisarzy wybierze festiwalowa publiczność w trakcie tegorocznej edycji. W ubiegłym roku nagrodę zdobyła Liliana Hermetz za powieść „Alicyjka”.

Organizatorami festiwalu są Miasto Kraków, Krakowskie Biuro Festiwalowe i Fundacja Tygodnika Powszechnego.

Więcej na: www.conradfestival.pl.

13 września minęło 150 lat, odkąd Rada Miasta wybrała na prezydenta Krakowa Józefa Dietla, jednego z najwybitniejszych włodarzy Krakowa.

Prezydent Dietl – z wykształcenia lekarz, następnie profesor i rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego – w ciągu 8 lat swojej prezydentury rozpoczął wiele istotnych reform, które prowincjonalny i zaniedbany Kraków zmieniały stopniowo w miasto nowoczesne i samorządne.

Z okazji jubileuszu zapraszamy na pl. Wszystkich Świętych przed Pawilon Wyspiańskiego na wystawę „O czterech takich, co kiedyś rządili Krakowem... proste zadania na 150-lecie odrodzonego samorządu”.

Zapraszamy również 25 października do sali Obrad Rady Miasta Krakowa w magistracie na konferencję naukową „1866. Odbudowa samorządu miejskiego – narodziny nowoczesnego Krakowa” organizowaną przez Uniwersytet Pedagogiczny, Archiwum Narodowe w Krakowie, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa oraz Urząd Miasta Krakowa.

Druga kadencja Rady Krakowskich Seniorów

We wrześniu zakończyła się pierwsza kadencja Rady Krakowskich Seniorów (RKS). – Był to dla nas bardzo intensywny czas, w końcu jako pierwsza tego typu organizacja w Polsce mieliśmy okazję nie tylko aktywnie wspierać Miasto, ale przede wszystkim zwrócić uwagę na sprawy seniorów – mówi Antoni Wiatr, przewodniczący RKS w latach 2014–2016.

Piotr Brydniak

13 września 2016 r. w Sali Obrad krakowskiego magistratu seniorzy wybrali swoich przedstawicieli na następną, dwuletnią, kadencję. – Podejmujemy w Krakowie wiele działań na rzecz poprawy i jakości życia osób starszych. Upowszechniamy pozytywny wizerunek seniora, osobom starszym pomagamy w rozwiązywaniu problemów, a społeczeństwu zwracamy uwagę na trudności, z jakimi się borykają – mówi Antoni Wiatr. Członkowie Rady wspierają też organizację takich wydarzeń i akcji jak Senioralia, Mi-strzostwa Seniorów czy Miejsca Przyjazne Seniorom.

Krakowska Rada jest jedną z najprężniej działających organizacji seniorów w Polsce. Dzięki zaangażowaniu jej członków w zeszłym roku podpisano Ogólnopolskie Porozumienie Rad Seniorów, a w obecnym zorganizowano pierwszy ogólnokrajowy kongres. W jego trakcie przygotowano listę postulatów do władz centralnych. Zawarte porozumienie ma upowszechniać ideę demokratycznego wyboru Rad Seniorów oraz umożliwić wpływ na ustawodawstwo parlamentarne w sprawach związanych z seniorami. Rzecznik prasowy Rady Marian Krzewiński tłumaczy: – Chodzi nam o demokratyczne powoływanie rad, czyli nie z klucza partyjnego. Rady seniorów powinny być bowiem apolityczne. Niestety, doświadczenia z politykami i składanymi przez

nich obietnicami uczą, że seniorzy potrzebni są tylko przed wyborami – wyjaśnia.

Przypomnijmy, Rada Krakowskich Seniorów – w przeciwieństwie do innych rad działających w polskich gminach – została wybrana demokratycznie, przez głosowanie, a nie mianowanie. Jej inicjatorem był Prezydent Miasta Krakowa. 30 września 2014 r. prezydent Jacek Majchrowski otworzył pierwsze posiedzenie Krakowskiej Rady Seniorów. 25-osobowe gremium zgłasza inicjatywy, doradza i konsultuje z prezydentem oraz radnymi wszelkie działania Miasta dotyczące osób starszych. Kandydować do Rady mogą osoby, które ukończyły 60 lat i mają poparcie instytucji lub organizacji działających na rzecz osób starszych albo co najmniej 20-osobowej grupy mieszkańców z tej samej grupy wiekowej, są aktywne i chcą dzielić się doświadczeniem i pomysłami.

fol. Bogusław Świerowski

13 września seniorzy wybrali swoich przedstawicieli na następną, dwuletnią kadencję

Szukasz pomocy? Przyjdź, to nic nie kosztuje!

Już od jesieni krakowscy seniorzy mogą korzystać z bezpłatnej pomocy prawnej w Centrum Aktywności Seniorów.

Piotr Brydniak

Dzięki staraniom Anny Okońskiej-Walkowicz, doradcy prezydenta Krakowa ds. polityki senioralnej, i współpracy z Kancelarią Adwokacką adwokat Anna Buczek oraz Kancelarią Prawną Lex Patronum oferta CAS wzbogaciła się o dyżury prawników. Osoby starsze często wpadają w pułapki kredytowe, narażone są na różnego rodzaju oszustwa, potrzebują też pomocy prawnej w sprawach życia co-

dziennego (mieszkaniowych, rodzinnych, spadkowych), dlatego oferta CAS-ów została poszerzona o tego rodzaju usługi.

- Kancelaria Adwokacka adwokat Anny Buczek prowadzi działalność w zakresie doradztwa prawnego dla podmiotów prawa (osób fizycznych i prawnych) w szeroko pojętym zakresie prawa cywilnego, gospodarczego i administracyjnego. Kancelaria w ramach prowadzonej działalności współpracuje z kancelariami prawnymi na terenie Krakowa oraz innych miast Polski, a także pracownikami naukowymi wyższych uczelni prawniczych.
- Kancelaria Lex Patronum świadczy szeroki zakres usług prawnych skierowanych do klientów indywidualnych, a także firm i drobnych przedsiębiorców. Zespół tworzą wykwalifikowani specjaliści, radcowie prawni oraz aplikanci.

Dyżury, podczas których krakowscy seniorzy w wieku 60+ mogą uzyskać pomoc prawną, świadczone są w Centrum Aktywności Seniorów, ul. Sienkiewicza 2a, w każdy czwartek w godz. 10.00–12.00 po wcześniejszym ustaleniu terminu konsultacji pod nr. tel. 790-640-584.

Okiem Przewodniczącego: ponad 17 tys. nowych podatników w Krakowie

Od pięciu lat prowadzimy akcję „Płać podatki w Krakowie”. Dziś pora na prezentację wyników tej akcji za 2015 r. Jest się czym pochwalić – 17 tys. 551 nowych podatników płaci w Krakowie podatki. To prawie 35 mln zł dodatkowych środków do budżetu. Dane za miniony rok pokazują, że jest to najlepszy wynik od początku akcji. Można śmiało powiedzieć, że odnieśliśmy wielki sukces.

fot. Wiesław Majka / UMK

Zanim w 2011 r. rozpoczęliśmy akcję „Płać podatki w Krakowie”, poznaliśmy podobne działania podejmowane przez inne miasta. Nie zawsze przynosiły one od razu sukces. Co roku w różny sposób promowaliśmy płacenie w Krakowie podatku PIT. Raz adresowaliśmy akcję do kończących naukę studentów, raz do rozpoczynających w Krakowie działalność gospodarczą, innym razem do mieszkańców nowych obszarów, kilkakrotnie promowaliśmy angażując się w akcję dzielnice. Wyniki też były różne. Zaczynaliśmy od wzrostu brutto w liczbie prawie 5 tys. nowych podatników, w kolejnym roku ponad 7 tys. nowych podatników, następnie prawie 9 tys. W ostatnim roku to już ponad 13 tys. nowych podatników. W sumie w ciągu pięciu lat działań na rzecz płacenia podatków w Krakowie udało się pozyskać ponad 34 tys. nowych podatników, co oznacza dodatkowo do budżetu prawie 60 mln zł. Jesteśmy wśród samorządów liderem tego przedsięwzięcia (poza Warszawą, która ma inny system pozyskiwania podatnika). Można powiedzieć, że była to jedna z najbardziej opłacalnych akcji promocyjnych Krakowa. Wydatki na promocję i reklamę kampanii „PIT” zwracały się kilkadziesiąt razy. W 2015 r., dzięki szerokim badaniom społecznym „Barometru Krakowskiego” wiemy, że w Krakowie mieszka jeszcze co najmniej ponad 100 tys. osób, które płacą podatki gdzie indziej. Gdyby ci ludzie zdecydowali się płacić podatek w Krakowie, mielibyśmy w budżecie miasta ponad 200 mln zł dodatkowych dochodów. Dlatego będziemy podejmować dalsze działania promocyjno-informacyjne.

Znakomite wyniki podatkowe za ubiegły rok

Rok 2015 to duża akcja promocyjna projektu „Płać podatki w Krakowie”, powiązana z promocją budżetu obywatelskiego. To różnorakie działania reklamowe, spoty, bannery w portalach internetowych,

reklamy w gazetach, mniej lub bardziej aktywne działania dzielnic. Efekt jest znakomity. Do 30 kwietnia 2016 r. znalazło się w Krakowie 17 tys. 551 nowych podatników. To prawie 35 mln zł dodatkowo do budżetu. Tak dobrze jeszcze nie było. Te 35 mln zł to możliwość budowy 3–4 nowych szkół, 5–6 nowych przedszkoli. Właśnie tyle potrzebujemy, aby znacząco poprawić ofertę krakowskiego transportu publicznego, zwiększając częstotliwość kursów autobusów i tramwajów. Mamy ponad 3 proc. nowych podatników. Skorzystają z tego wszyscy mieszkańcy. Analizując przyczyny tak potężnego sukcesu, widzimy, że coraz więcej osób mieszkających w Krakowie skłania się do wyboru naszego miasta jako miejsca płacenia podatków. Mieszkańcy coraz częściej rozumieją, że warto i trzeba płacić w Krakowie podatek. Jednak dotychczasowe sposoby nakłaniania nowych podatników powoli przestają działać. Musimy zatem znaleźć nowe.

Dalsze działania – Krakowska Karta Mieszkańca

Dotychczasowe działania w ramach akcji „Płać podatki w Krakowie” przynoszą bardzo dobre rezultaty. Nie oznacza to jednak, że to koniec naszych pomysłów. Trzeba szukać atrakcyjnych dla mieszkańców rozwiązań i pomysłów, aby zwiększyć ich zainteresowanie akcją. Dlatego w badaniu sondażowym „Barometr Krakowski” najpierw zapytaliśmy mieszkańców, czy płacą w Krakowie podatek, a tych, którzy nie płacą, zapytaliśmy o to, czy oferując im np. zniżki w cenach biletów komunikacji publicznej, przekonamy ich do płacenia podatków. Ponad 50 proc. ankieterów potwierdziło, że wtedy będą płacić podatek w Krakowie. To ponad 50 tys. nowych podatników i ponad 100 mln zł dodatkowych dochodów. Warto? Warto!

Analizując działania innych samorządów, widzimy, że najlepszym rozwiązaniem jest wprowadzenie Karty Mieszkańca, adresowanej do mieszkańców płacących w danym miejscu podatek. Tak jest w Warszawie, Sopocie i wielu innych miastach. Mieszkańcy posiadający kartę korzystają z tańszych biletów komunikacji, dostępu do miejskich instytucji, czasem także z rabatów oferowanych przez różne podmioty komercyjne. Pracujemy więc

nad wprowadzeniem Krakowskiej Karty Mieszkańca.

Krakowski samorząd ma bardzo dobre rezultaty w zakresie pozyskiwania nowych podatników. Jednak powoli te proste sposoby przestają wystarczać. Dlatego potrzebujemy nowych rozwiązań, a pomysłem Krakowskiej Karty Mieszkańca jest dobrą, sprawdzoną propozycją. Liczymy, że po jej wdrożeniu szybko i znacząco wzrośnie liczba podatników, co zapewni dodatkowe środki dla miejskiego budżetu. Taka karta przede wszystkim jednak da krakowianom poczucie dumy z mieszkania w tak wspianym mieście i umocni ich związek z nim.

Bogusław Kośmider, Przewodniczący Rady Miasta Krakowa

Hałas w Krakowie

„Nadejdzie kiedyś czas, gdy ludzkość będzie musiała rozprawić się z hałasem równie stanowczo, jak dziś rozprawia się z dżumą i cholera” – powiedział Robert Koch. Żyjemy w głośnym świecie. Nasz słuch narażony jest na wysokie natężenie dźwięku zarówno w pracy, jak i w domu. Około 50 mln osób mieszkających w obszarach miejskich cierpi z powodu wysokiego poziomu hałasu ulicznego w nocy, który ma szkodliwy wpływ na zdrowie.

foto: archiwum prywatne

Kraków, jak prawie wszystkie wielkie miasta, ma problem z hałasem, który jest jednym z najbardziej uciążliwych czynników szkodliwych w środowisku, w którym żyjemy. To drugi największy problem ekologiczny, po zanieczyszczeniu powietrza.

Za jednostkę ciśnienia akustycznego uznano decybel (1dB). Przyjmuje się, że 10 dB to szmer liści przy łagodnym wietrze; szum w biurach – to 50 dB; zwykła rozmowa – 60 dB; wewnątrz głośnej restauracji – 70 dB; śmigło samolotu w odległości nie większej niż 5 m – to 120 dB.

Im większy hałas, tym większe zagrożenie

Hałasy o poziomie poniżej 35 dB nie są szkodliwe dla zdrowia, ale mogą być denerwujące. Hałasy o poziomie od 35 do 70 dB wywierają ujemny wpływ na układ nerwowy człowieka. Pociąga to za sobą zmęczenie i spadek wydajności pracy. Może on obniżyć zrozumiałość mowy i utrudnić zasypianie i wypoczynek. Hałasy o poziomie od 70 dB do 85 dB trwające stale mogą powodować zmniejszenie wydajności pracy, trwałe osłabienie słuchu, bóle głowy i ujemny wpływ na układ nerwowy człowieka. Hałasy o poziomie od 85 do 130 dB powodują liczne uszkodzenia słuchu i różne schorzenia – jak zaburzenia układu krążenia, nerwowego, równowagi – oraz uniemożliwiają zrozumienie mowy nawet z odległości pół metra.

Hałasy o poziomie od 130 dB do 150 dB pobudzają do drgań niektóre wewnętrzne organy ludzkiego ciała, powodując ich trwałe schorzenia, a niekiedy zupełne zniszczenie. Ludzie pracujący w takim hałasie mają z reguły poważnie osłabiony, a najczęściej uszkodzony słuch.

Różne kwalifikacje hałasu

Hałasy o poziomie powyżej 150 dB już po pięciu minutach całko-

wicie paraliżują działanie organizmu. Hałas powoduje poważne zaburzenia w organizmie ludzkim i jest powodem wielu ciężkich schorzeń. Jest przyczyną wcześniejszego starzenia się i może skrócić życie o 8–12 lat. W starożytnych Chinach hałas traktowano jako surową karę dla przestępców. Za obrazę cesarza karano przestępców nie więzieniem czy ściąciem, ale hałasem.

W literaturze naukowej istnieją różne kwalifikacje hałasu: mówi się o hałasie przemysłowym i komunalnym (ten ostatni, to przede wszystkim to, co spotykamy w mieszkaniach i w środowisku wokół miejsc zamieszkania). Największym problemem jest hałas spowodowany przez środki transportu drogowego, kolejowego i lotniczego.

W Polsce podstawą prawną do oceny wyników pomiarów akustycznych w budynkach mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego i użyteczności publicznej stanowi Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 1996 r. Ustawa Prawo ochrony środowiska (art. 117) wprowadza obowiązek dokonywania oceny stanu akustycznego środowiska dla: aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tys. Zgodnie z art. 118 ustawy ocena ta polega na analizie występującej sytuacji według mapy akustycznej. Ustawa określa również zakres i sposób prezentacji map akustycznych. Kraków taką mapę posiada.

Wyniki badań przesiewowych słuchu u noworodków prowadzonych w wielu krajach, w tym również w Polsce pokazują, że w okresie noworodkowym wrodzone zaburzenia słuchu stwierdza się u ok. 1-2 dzieci na 1000 urodzeń. Wśród dzieci w wieku szkolnym częstość występowania zaburzeń słuchu wzrasta do kilkunastu procent.

Występowanie zaburzeń słuchu w pierwszych latach życia może negatywnie wpływać nie tylko na rozwój mowy, lecz także na rozwój emocjonalny i poznawczy dziecka oraz jego funkcjonowanie we wszystkich sferach życia rodzinnego i społecznego na każdym etapie edukacyjnego rozwoju.

Realne zagrożenie dla zdrowia

Hałas jest realnym zagrożeniem dla zdrowia. Coraz więcej dzieci i młodych ludzi ma problemy ze słuchem. Smutną wydaje się świadomość, że może już niedługo przyjdzie nam żyć w społeczeństwie ludzi głuchych. Rodzi się pytanie, czy możemy cokolwiek z tym zagrożeniem zrobić?

W Krakowie od 3 do 8 października odbędą się dni poświęcone słuchowi, jego zagrożeniom, stanowi zdrowia młodych krakowian i przyszłości miasta. Zapraszamy Państwa do uczestnictwa.

Małgorzata Jantos,
przewodnicząca Komisji Kultury i Ochrony Zabytków

fot. archiwum prywatne

Stanisław Rachwał – radny obecnej oraz IV, V i VI kadencji Rady Miasta Krakowa. Pracuje w Komisjach: Głównej; Mienia i Rozwoju Gospodarczego; Edukacji, Zdrowia i Profilaktyki, a także Uzdrawiskowej oraz Sportu i Kultury Fizycznej

Kandydował Pan do Rady Miasta z okręgu wyborczego obejmującego Stare Miasto, Bronowice i Zwierzyniec. Jakie są najpilniejsze potrzeby tego okręgu?

Stanisław Rachwał: Działalność na rzecz dobra wspólnego Miasta czy poszczególnych dzielnic jest zadaniem nas wszystkich radnych, niezależnie od poglądów politycznych i przynależności partyjnej. Wszystkim bowiem powinno zależeć, aby Kraków się dynamicznie rozwijał, a jego mieszkańcy czuli, że władze miasta działają dla ich dobra. Z takim przesłaniem kandydowałem do Rady Miasta Krakowa. Staram się w sposób efektywny działać na rzecz Miasta i dzielnic mojego okręgu. Wspieranie budownictwa komunalnego, pomoc rodzinom mniej zamożnym, bezpieczeństwo i porządek na ulicach i osiedlach, poprawa komunikacji, zmniejszenie korków na ulicach, naprawa dróg i chodników, budowa parkingów i ścieżek rowerowych, utrzymanie szkół samorządowych oraz poprawa ich stanu technicznego, łatwiejszy dostęp mieszkańców do lekarza, obrona terenów zielonych, utrzymanie Rodziny Ogrodów Działkowych jako terenów zielonych to potrzeby – w moim przekonaniu – mieszkańców Krakowa, w tym Starego Miasta, Bronowic i Zwierzynca.

Wiele emocji wzbudza program „Otwarty Kraków”, mający w zamyśle przeciwdziałać zachowaniom o podłożu dyskryminacyjnym. Czy według Pana jest on potrzebny? Czy Kraków ma problem z ksenofobią, dyskryminacją cudzoziemców?

SR: Kraków od zarania dziejów był zawsze otwarty na inne kultury, na ludzi innych narodowości i wyznań. Już przed wieloma wiekami został nazwany „Rzymem Północy”. To jest nasza historia i spuścizna kulturowa. I tego nie trzeba poprawiać. Należy pamiętać, że Kraków jest miastem papieskim. Kraków był umiłowanym miastem Świętego Jana Pawła II. „Patrząc na Kraków. Mój Kraków. Miasto mojego życia, Miasto naszych dziejów” – mówił na krakowskich Błoniach 10 czerwca 1987 r.

Trwają prace nad strategią rozwoju Krakowa do 2030 r. W założeniach tego projektu definiuje się wizję Krakowa jako nowoczesnej metropolii, tętniącej kulturą. Metropolii otwartej, bogatej, bezpiecz-

Adwokat spraw i potrzeb

O działaniu dla dobra mieszkańców, Krakowie jako „Rzymie Północy” oraz nadziejach na szybkie powstanie pomnika Armii Krajowej z radnym Stanisławem Rachwałem rozmawia Błażej Siekierka.

nej i przyjaznej. Dumnej z historycznego dziedzictwa, współtworzonej przez samorząd i mieszkańców. Kraków jest otwarty dla odwiedzających i dla tych, którzy chcą w nim zamieszkać. Kraków jest otwarty dla inwestorów. W programie „Otwarty Kraków” jednym z priorytetowych zadań jest m.in. dołączenie miasta Królów Polski do sieci Miast Międzykulturowych przy Radzie Europy i Komisji Europejskiej.

Walczył Pan o powstanie pomnika Armii Krajowej na bulwarze Czerwieńskim. Środki na jego budowę zostały już zebrane. Czy wiadomo, kiedy dokładnie powstanie pomnik?

SR: Inicjatorem budowy pomnika Armii Krajowej w Krakowie jest Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej. Koncepcja budowanego pomnika to architektoniczno-rzeźbiarski projekt upamiętniający i odzwierciedlający powstanie Armii Krajowej i Polskiego Państwa Podziemnego oraz jego bohaterską walkę w obronie Ojczyzny. Projekt zakłada powstanie Ogrodów Pamięci u stóp wzgórza wawelskiego oraz centralnie położonego w nich pomnika. Mam nadzieję, że pomnik Armii Krajowej w Krakowie zostanie zbudowany do końca 2017 r.

Działalność na rzecz dobra wspólnego Miasta czy poszczególnych dzielnic jest zadaniem nas wszystkich radnych, niezależnie od poglądów politycznych i przynależności partyjnej. Wszystkim bowiem powinno zależeć, aby Kraków się dynamicznie rozwijał.

Interpelował Pan o zbadanie stacji bazowej telefonii komórkowej przy ul. Księcia Józefa i ul. Malczewskiego. Mieszkańcy zwracali uwagę na potencjalnie szkodliwy wpływ promieniowania tej instalacji. Jak wyglądają postępy w tej kwestii?

SR: Kraków jest jednym z miast w Polsce, które podejmuje nowatorskie działania mające chronić mieszkańców przed nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym. Zarówno tym emitowanym przez stacje bazowe telefonii komórkowej, jak i stacje radiowe. Miasto postanowiło zakupić urządzenia, które będą mierzyć pole elektromagnetyczne i udostępnić mieszkańcom informacje o tego typu zanieczyszczeniach i zagrożeniach. Mieszkańcy ulic Księcia Józefa i Wodociągowej oraz działkowicze z pobliskich Rodziny Ogrodów Działkowych postulują o zbadanie wpływu promieniowania anteny zainstalowanej przy ul. Malczewskiego. Mam nadzieję, że Miasto tym problemem się zajmie i dokona stosownych pomiarów.

Co dla Pana jako radnego jest istotne obecnie?

SR: Jako radny chciałbym dobrze i godnie reprezentować mieszkańców – i tych z grup senioralnych, i ludzi młodych. Chcę być przedstawicielem i adwokatem ich spraw, potrzeb i zamierzeń. Czas dla młodych jest również czasem dla ludzi starszych.

105 lat działalności harcerzy

Jesienią mija 105 lat od powstania w Krakowie pierwszych drużyn skautowych. Wśród nich była V Krakowska Drużyna im. Michała Wołodyjowskiego przy V Gimnazjum im. J. Kochanowskiego.

Wojciech Hausner*

Wśród skautmistrzów prowadzących drużynę do roku 1918 byli m.in.: Władysław Smolarski (podpułkownik, kawaler Virtuti Militari), Mieczysław Więckowski (pułkownik, kawaler Virtuti Militari), Jan Surzycki (porucznik, poległ w III powstaniu śląskim), Władysław Kołomtowski.

W 1914 r. wybuchła Wielka Wojna. Krakowscy skautmistrzowie uczestniczyli w walkach legionowych. Spośród Piątaków na wschodzie w bojach pod Krzywą i Lesienkami rany odniósł Kazimierz Nieć, zginął Władysław Nowaczek, na zachodzie w powstaniu śląskim poległ Albin Dusza.

Po zakończeniu Wielkiej Wojny wiele drużyn organizowano na nowo. W latach 1920–1921 odrodziła się V Krakowska Drużyna Harcerska im. Mariana Langiewicza, nazwaną „Białą Piątką”. Lata 1921–1929 to czas rozkwitu drużyny, która już w czerwcu 1922 r. otrzymała sztandar. Ważny był rok 1923 – pierwszy obóz w Stróżach Niżnych i utworzenie puszczańskiego „Kręgu Dziada Paty”. Symbolem przynależności do niego była bogato zdobiona sosnowa gałąź z charakterystyczną naroślą. Zdecydowano o zmianie patrona drużyny – został nim hetman Stanisław Żółkiewski. Niespodziewanie w lutym 1930 r. działalność „Białej Piątki” została przerwana. W tym czasie zwolniony z IV KDH Bolesław Wierzbiański (po II wojnie światowej wybitny działacz polskiej emigracji w USA) na terenie Gimnazjum Kochanow-

skiego założył V Męską Drużynę Harcerską im. ks. Ignacego Skorupki. Ponieważ na amarantowe chusty przy mundurach naszywano zielone trójkąty z haftowaną srebrną lilijką splecioną ze złotą błyskawicą, drużynę nazwano „Dziećmi Pioruna”. W 1936 r. Antoni Karnasiewicz „Rączy Borsuk” podczas obozu w Augustowie nad jeziorem Necko utworzył Krąg Totemowy, nazwany Kręgiem „Dzieci Pioruna” (od 1937 – „Synów i Dzieci Pioruna”).

Nadchodziła wojna. Po powrocie z obozu w 1939 r. zastęp pod komendą Antoniego Gryglowskiego „Puchacza Krzowdzioba” pełnił służbę łącznikową. Harcerze V Drużyny byli także w punkcie sanitarnym, na terenie fortu w Toniach i przy budowie umocnień w rejonie Mikołowa.

We wrześniu 1939 r. starsi harcerze i instruktorzy Piątki walczyli w obronie Warszawy, Śląska i Modlina, w oddziałach Armii „Kraków” i grupy operacyjnej gen. Kleeberga. Młodszy pod kierunkiem Franciszka Baraniuka „Pawika” zajęli się ukryciem sztandaru, archiwum i sprzętu. Sekcja Zbigniewa Nalepy „Czarnego Jastrzębia” zbierała informacje w miejscach pracy. Stanisław Mazur „Foka Węzłarz” spisywał budynki zajmowane przez władze okupacyjne, policję i wojsko. Andrzej Müller „Sokół” na stacji kolejowej w Płaszowie obserwował przejazdy pociągów z wojskiem i sprzętem wojennym. Stanisław Okoń „Sumak Śmiały” był w latach 1941–1942 komendantem krakowskiej chorągwi Szarych Szeregów. Franciszek Baraniuk jako zastępca komendanta chorągwi hm.

Edwarda Heila w 1943 r. rozpoczął formowanie Grup Szturmowych w Krakowie. Okoń i Karnasiewicz zostali zamordowani w obozie koncentracyjnym Auschwitz. Baraniuka Niemcy rozstrzelali na którejś z ulic Krakowa.

W lutym 1945 r. zaangażowani do niedawna w konspirację harcerze wznowili jawną działalność V KDH im. ks. I. Skorupki na terenie V Gimnazjum. W tym czasie harcerzami Piątki byli Adam i Tomasz Strzembosowie. W 1946 r. członkowie Koła Przyjaciół Harcerstwa oraz byli harcerze Piątki ufundowali sztandar, który został poświęcony w katedrze wawelskiej przez ks. kardynała Adama Sapiechę, a potem wręczony drużynie podczas uroczystości na dziedzińcu arkadowym. Sztandar zaginął w roku 1952 zabrany przez UB i w sposób nieprawdopodobny odnaleziony został w roku 2011. Historycznym momentem uroczystości na Wawelu 2 października będzie przekazanie współczesnym harcerzom 5. KDH kopii tamtego sztandaru.

Pod koniec lat 40. władze komunistyczne dokonały likwidacji ZHP. Ostatnim akordem dla Piątki było aresztowanie w październiku 1950 r., wśród innych żołnierzy AK i harcerzy, Antoniego Gryglowskiego.

Drużyna odrodziła się na fali polskiego października 1956 r. Nie mogło to nastąpić na terenie Liceum im. Kochanowskiego. Dawni członkowie drużyny przekazali tradycje 5. KDH szczepowi „Dzieci Pioruna” przy Technikum Łączności. Przez wiele lat pracą szczepu kierował Zygmunt Dyląg „Chomik Skrzętny”. W latach 1963–1964 Antoni Gryglowski z grupą instruktorów zbudował na terenie liceum „Kochanowskiego” drużyny tworzące szczep 5. KDH „Wichry”. W 1972 r. „Wichry”, przyjmując za patrona Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, otrzymały sztandar. W latach 1978–1984 działał trzeci szczep 5. KDH, „Błyskawica” im. Stanisława Okonia.

W latach 80. „Wichry” były związane z niepokornym harcerstwem, uczestnicząc m.in. w „Białych Stuzbach”, w kultywowaniu tradycji legionowych, w pracy niejawnego Ruchu Harcerskiego Rzeczypospolitej i duszpasterstwa harcerskiego. W roku 1989 współtworzyły struktury ZHP (założone w 1918 r.), a od 1992 roku ZHR w Krakowie.

Wokół tradycji Piątki skupionych jest dzisiaj kilka drużyn działających na terenie Dzielnicy IV, V, VI i VII, a ich pracą kieruje zespół młodych instruktorów ze szczepową Barbarą Sabal „Owca Wrażliwą”. I to oni zapraszają na uroczystości jubileuszowe Piątki.

Rozpoczną się one 2 października mszą w katedrze na Wawelu o godz. 11.30.

*radny miasta Krakowa w latach 2006–2010, harcmistrz

foto. archiwum Szczepu 5 KDH „Wichry”

Szczep 5 Krakowskich Drużyn Harcerskich „Wichry” na obozie w 2015 r.

Tylko tyle i aż tyle w Krakowie

Rozwój cywilizacyjny, w tym rozwój telekomunikacyjny ostatnich lat, wyraźnie zmienił nasze środowisko naturalne. Sztuczne pola elektromagnetyczne emitowane przez urządzenia łączności bezprzewodowej zanieczyszczają środowisko (podobnie jak hałas czy wibracje), w którym na co dzień żyjemy. Obecnie uważa się, że są one największym energetycznym zanieczyszczeniem na Ziemi i trudno znaleźć takie miejsce, gdzie by nie występowały.

foto: Marcin Sigmund / UMK

Jednym z podstawowych obowiązków Miasta wobec swoich mieszkańców jest ochrona środowiska, dlatego musimy stanąć przed kolejnym wyzwaniem z nią związanym. Z jednej strony mieszkańcy oczekują dalszego rozwoju telekomunikacji mobilnej w naszym mieście, a z drugiej chcą gwarancji nienaruszalności ich podstawowych praw. Najważniejsze z nich to prawo do ochrony zdrowia.

W Krakowie zwiększa się grupa mieszkańców odczuwających dolegliwości związane z przebywaniem w zbyt silnych polach elektromagnetycznych. Drugim ważnym dla mieszkańców prawem jest prawo ochrony własności, a w pobliżu stacji bazowych telefonii komórkowej spada wartość nieruchomości. Konstytucja RP gwarantuje też każdemu prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska – w zakresie tego prawa możemy i staramy się robić najwięcej, m.in. informację o poziomach zanieczyszczenia środowiska polami elektromagnetycznymi. Urząd Miasta Krakowa zapewnia dostęp do mapy rozmieszczenia stacji bazowych telefonii komórkowej w naszym mieście wraz z podstawowymi parametrami tych stacji.

Aż tyle

Wydział Kształtowania Środowiska UMK jest pierwszym organem administracyjnym przy wydawaniu decyzji związanych z inwestycjami, które wytwarzają pola elektromagnetyczne. Jest zobowiązany do wnikliwej i niezależnej oceny inwestycji, a co najważniejsze – zgodnie z art. 7. Kodeksu Postępowania Administracyjnego – do czynienia wszelkich niezbędnych kroków w celu dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Radni miasta w swych rezolucjach w latach: 2012, 2014 i 2015 wskazywali na niewystarczalność narzędzi, którymi dysponują urzędnicy, co może mieć wpływ na prawidłową ocenę przy wydawaniu decyzji. Najwyższa Izba Kontroli wskazała m.in., że obecne przepisy nie gwarantują należytego badania oddziaływania stacji telefonii komórkowej na zdrowie i warunki życia mieszkańców Krakowa. Nie czekając na zmiany prawa, Miasto robi to, co może. W budżecie na rok 2016 przeznaczaliśmy środki na ochronę mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi – zakup nowoczesnych urządzeń pomiarowych pól elektromagnetycznych, które powinny dać organom administracji samorządowej realne instrumenty kontroli przestrzega-

nia praw mieszkańców. Wśród urządzeń, które mają wspomóc urzędników znalazł się analizator widma pól elektromagnetycznych, dzięki któremu będzie można zweryfikować poziom, źródło i rodzaj tego zanieczyszczenia. Dozymetry będą także wypożyczane mieszkańcom. Wydział Kształtowania Środowiska UMK zostanie wyposażony w program komputerowy do analizy 3D rozkładu pól wokół stacji bazowej telefonii komórkowej w zdefiniowanej przestrzeni miejskiej z wykorzystaniem map 2D Krakowa, którymi dysponuje Wydział Geodezji. Narzędzia te mają ułatwić weryfikację danych zgłaszanych przez inwestorów stacji bazowych telefonii komórkowych. Przeprowadzane dzięki nim kontrole będą uzupełnieniem działań podejmowanych obecnie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w zakresie pomiarów pól elektromagnetycznych. O wszystkich działaniach miasta w tym zakresie zainteresowani mieszkańcy będą mogli dowiedzieć się z ulotki przygotowanej przez Wydział Kształtowania Środowiska.

W budżecie Miasta Krakowa na rok 2016 zaplanowano również środki na etat dla osoby, która będzie zajmowała się tylko sprawami związanymi z ochroną mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi. Prezydent Miasta Krakowa zdecydował jednak, aby misję tę powierzyć „ekspertowi” – osobie wykonującej konkretne zadania dla Wydziału w ramach umowy o dzieło. Konkurs wygrała dr Barbara Gałdzińska-Calik z Fundacji Instytut Badań Elektromagnetycznych im. J.C. Maxwella. Oficjalna inauguracja działań eksperta odbyła się pod koniec sierpnia podczas konferencji prasowej w Miejskim Centrum Dialogu przy ulicy Brackiej 10.

Tylko tyle

We wrześniu odbyły się pierwsze dyżury konsultacyjne eksperta z mieszkańcami. Na trzy spotkania przyszło kilkadziesiąt osób. Wszyscy podejrzewają, że mają zwiększoną elektrowrażliwość. Miasto dzięki zakupowi specjalistycznych urządzeń pomiarowych, które będzie wypożyczało mieszkańcom, pomoże zweryfikować stopień indywidualnego narażenia poszczególnych osób na działanie pól elektromagnetycznych w trakcie całej doby. Elektrowrażliwość można zdiagnozować, jeśli dolegliwości (bezsenna, bóle i zawroty głowy, mdłości, bóle i mrowienia kończyn, zmiany skórne) ustępują po opuszczeniu przestrzeni, w której istnieje silne pole elektromagnetyczne.

Kraków chce zająć się ochroną środowiska kompleksowo – nie tylko zanieczyszczeniami powietrza, ale również zanieczyszczeniami polami elektromagnetycznymi. Liczymy na wsparcie ośrodków naukowych, jesteśmy gotowi do współpracy przy wykorzystaniu nowoczesnych urządzeń pomiarowych, które miasto niebawem zakupi.

Działania Krakowa w sprawie ochrony przed polami elektromagnetycznymi są pionierskie w skali kraju. W ten sposób Kraków chce dołączyć do innych miast na świecie, takich jak: Paryż, Bruksela, Wiedeń, Frankfurt, Turyn czy Berkeley w Stanach Zjednoczonych, które zwracają coraz większą uwagę na ten problem. Wszyscy się uczymy, dlatego Miasto oczekuje również na spostrzeżenia i uwagi mieszkańców.

Marta Patena, radna Miasta Krakowa

Kłopoty z ulicami

Temat nadawania nazw nowym krakowskim ulicom nie od dziś budzi kontrowersje. Kiedy powstawał Wielki Kraków, nowe ulice pojawiały się na przedmieściach. Trzeba oddać hołd radnym ze Zwierzyńca, z Półwsia, Ludwinowa, Dębnik i innych gmin, bo podmiejscy samorządowcy często wykazywali większy rozsądek niż władze miasta – bezceremonialnie traktujące lokalną toponomastykę – i sankcjonowali nazwy nadawane przez mieszkańców. A dziś? Czyż zawinął Bolesław Roja?

Michał Kozioł

W 1900 r. w krakowskim „Djable” ukazał się wierszyk, którego zakończenie brzmiało: „Ja odkryłem i to wręście / Skąd są nazwy ulic w mieście / Pańska – bo ma pańskie smrody, / Brak porządku i wygody, / A na Żabiej znów w istocie / Rozmnażają żabki w błocie. / Na Smoleńsku znów dewotki / Wyrzucają zdechłe kotki, / A gdy diabli cię poniosą / Na Bosacką – wyjdiesz boso, / Bo w tym błocie panie bracie / Oba buty postradacie”.

Zapomniana Żabia i Pańska

Autorem był nie byle kto, bo sam Konstanty Krumłowski, autor nieśmiertelnej „Królowej przedmieścia”, wieloletni dostawca felietonów, humoresek, a także i wierszy do krakowskich pism. Przy tak dużej produkcji musiały się czasem trafić teksty słabsze. Jednym z nich jest niewątpliwie wyżej zacytowana rymowanka. No bo i rymy dość proste, a i koncepty nieszczególnie dowcipne. Wartość cytatu polega jednak na czymś zgoła innym niż jego walory literackie. Otóż mamy tutaj przytoczone dwie zaginione i zapomniane nazwy ulic, czyli Pańską oraz Żabią. Któż dziś pamięta, że Pańska to dzisiejsza ul. Marii Skłodowskiej-Curie? Trudno stanowczo powiedzieć, czym się kierowali krakowscy radni, gdy w 1892 r. podjęli decyzję, że nowa ulica, wytyczona na gruntach dawnego Ogrodu Krzyżanowskiego, nosiła będzie nazwę Pańska? Być może w pamięci krakowian z końca XIX stulecia przechowały się jeszcze wspomnienia z czasów, kiedy funkcjonował

Ogród Krzyżanowskiego i „państwo”, czyli „cała publiczność wyższego świata, licznie tam uczęszczało, szczególnie na doskonałe lody lub orszadę, które wtedy cieszyły się wielkim uznaniem? Nazwa utrzymała się prawie sześćdziesiąt lat. Zmieniono ją w roku 1951, a więc w czasach dla „panów” i „państwa” bardzo niekorzystnych. Natomiast ul. Żabia to po prostu fragment dzisiejszej alei Mickiewicza. Taką nazwę nosił jej odcinek od obecnej ul. Piłsudskiego do ul. Czarnowiejskiej. Oczywiście Żabia była węższa niż Aleje i biegła wzdłuż toru kolei cyrkumwalacyjnej, czyli linii Kraków–Bonarka. Nie można więc wykluczyć, że w rowie biegnącym wzdłuż sztreki (jak kiedyś w Krakowie nazywano nasyp kolejowy) trafiały się i kijanki, i dojrzałe żaby, ale chyba nie było to specjalnym powodem do wstydu.

Szkoda i Pańskiej, i Żabiej, ale jeszcze bardziej szkoda nazw ulic, które rzeczywiście były świadectwami krakowskich, często także podkrakowskich dziejów. Kiedy na początku XX w. powstawał tzw. Wielki Kraków i przyłączano do miasta kolejne okoliczne wsie, bezceremonialnie obchodzono się z lokalną toponomastyką. Jak wiadomo, po prawdziwych wsiach nie było ulic, a numery nadawano – można tak powiedzieć – w układzie chronologicznym, czyli nowy dom dostawał kolejny numer. Kiedyś zwyczaj ten był źródłem zgryzoty dla listonoszy, dziś doprowadza do rozpacz regionalistów, którzy zachodzą w głowę, gdzie też naprawdę mieścił się ten Zakład Artystyczno-Ogrodniczy Józefa Zamorskiego, którego adres brzmiał Półwie Zwierzynieckie 24b?

Ulica Tyły, zwana dziś Tatarską

Wraz z cywilizowaniem się podkrakowskich gmin, wraz ze wzrostem miejskich ambicji ich mieszkańców, pojawiły się na przedmieściach ulice i ich nazwy. Tutaj trzeba oddać hołd owym radnym ze Zwierzyńca, z Półwsia, Ludwinowa, Dębnik i innych gmin. Podmiejscy samorządowcy bardzo często bowiem wykazywali się dużą dozą rozsądku i po prostu sankcjonowali nazwy nadane przez mieszkańców. Stąd też pojawiły się ulice: Abrahamera, Jelonków, Krowia, Marczyńskiego, Na Łąkach, Nowaka, Płuczki, Prywatna, Rosoła, Tyły, Wolnych i wiele podobnych. Ulica Abrahamera była na Ludwinowie. Mieszkała tam dwaj obywatele tego nazwiska. Jeden miał na imię Maurycy, a drugi Rubin, ale uczczono raczej pierwszego z nich – był on bowiem ludwikowskim radnym. Ulica Marczyńskiego znajdowała się po drugiej stronie Wisły, na Półwsiu Zwierzynieckim. Wytyczono ją na gruntach należących do właściciela „największej w Krakowie i okolicy parowej fabryki wódek polskich”. Pan Roman Marczyński produkował

swoje specjały w Pałacu Zwierzynieckim, nazywanym też Domem Łowczego. Jak przystało na rzutkiego biznesmena, dbał on o reklamę. Wytwarzane w jego fabryce napoje odznaczały się nie tylko wybornym smakiem, ale także oryginalnymi nazwami w rodzaju: Botanik, Podbipięta, Rach-Ciach-Ciach, Teściowa. Ten ostatni trunek – jak zapewniał producent – miał być naprawdę „wyjątkowo dobry”. Na Półwsiu funkcjonowała również ulica Tyły, zwana dziś Tatarską. Jej pierwotna nazwa wzięta się stąd, że biegła ona na tyłach domów, których frontowe ściany zwrócone były w stronę ul. Kościuszki. Z pewnością już niewielu krakowian pamięta, że ul. Fryderyka Chopina nazywała się kiedyś „Płuczki”. Tak nazywano rowy, którymi rozprowadzano wodę z Rudawy – której jedno z koryt płynęło wzdłuż ul. Czarnowiejskiej – i w których płukano jarzyny wyrosłe na żyznych, czarnowiejskich zagonach. Władze Krakowa walczyły z tym zwyczajem, uważały bowiem płuczki za siedzibę wszelkich bakterii, które w ten sposób trafiały z jarzynami na

Nazwę ul. Starowiślnej przywrócono w 1918 r. – w czasie wojny nazywała się „ulica 5 Listopada”

plac targowy, a później do kuchni i na stoły krakowian. Po powstaniu Wielkiego Krakowa zlikwidowano te swojskie, podmiejskie nazwy.

Kontrowersje

Oswobodzenie Krakowa spod władzy zaborczej w 1918 r. nie przyniosło zasadniczych zmian w ulicznej toponomastyce. Przywrócono tylko tradycyjną nazwę ul. Starowiślnej, która w czasie wojny nazwana „ulicą 5 Listopada” na cześć wydanego w tym dniu w 1916 r. manifestu cesarza austriackiego i niemieckiego dotyczącego Królestwa Polskiego.

Inaczej było po II wojnie światowej. Nazwy zmieniano nie tylko przed październikiem 1956 r., choć wtedy było najwięcej zmian. Często likwidowano nazwy stare, mające długą tradycję, czy też będące wspomnieniem po nieistniejących kościołach, jak choćby ulica św. Gertrudy albo plac św. Marii Magdaleny.

W 1990 r. po długiej przerwie demokratycznie wybrano Radę Miasta. Radni z kadencji 1990–1994 rozsądnie i kompetentnie przeprowadzili akcję przywracania starych oraz nadawania nowych nazw krakowskim placom i ulicom. Nie można tu nie wspomnieć zastępcy radnego Antoniego Leona Dawidowicza, który – choć z wykształcenia jest matematykiem – stanął na czele powołanej wówczas komisji i energicznie nią kierował. Od tamtych wydarzeń upłynęło już ćwierć wieku. Czas zrobił swoje i dziś pojawiają się propozycje zmian nazw

ulic. Jedną z nich jest odebranie ulicy generałowi Bolesławowi Roi. Patronem podgórskiej ulicy, raczej peryferyjnej, uczyniła generała Rada Miasta Krakowa uchwałą podjętą 14 czerwca 1991 r. Roja znalazł się wówczas w grupie postaci, którym przywrócono patronowanie. Grupa była zacna, należeli do niej: Leopold Lis-Kula, Stanisław Mitera i Bronisław Pieracki. Dziś generał Roja został zaliczony do patronów „kontrowersyjnych”. Towarzyszą mu teraz, również uznani za „kontrowersyjnych”: Leon Chwistek, Zygmunt Młynarski, Maksym Rylski i Władysław Broniewski, notabene odznaczony *Virtuti Militari* za wojnę bolszewicką oraz Orderem Budowniczych Polski Ludowej. Czy rzeczywiście generał Bolesław Roja jest kontrowersyjny? Jeżeli odpowiemy twierdząco, to będziemy musieli zastanowić się nad przebiegiem corocznych obchodów kolejnych rocznic oswobodzenia Krakowa spod władzy zaborczej. Bo przecież Roja aktywnie uczestniczył w negocjacjach, które 31 października 1918 r. prowadzono w magistracie z austriackim dowództwem.

„Kontrowersyjność” coraz więc wyraźniej zaczyna wchodzić w modę. Przed kilku laty zadekretowano kontrowersyjność Kazimierza Pułaskiego, czynione są próby jej przypisania Naczelnikowi Tadeuszowi Kościuszce. Wracając jednak do Bolesława Roi, nie można zapominać, że swoją drogę życiową zakończył w niemieckim obozie koncentracyjnym Sachsenhausen – zamordowany 27 maja 1940 r. ■

Kalendarium krakowskie

28 września

1912 – w biurze Związku ekonomicznego urzędników, profesorów i nauczycieli w Krakowie członkowie mogą tanio nabyć bieliznę, krawaty, rękawiczki oraz asygnyaty na węgiel.

29 września

1911 – Galicyjski Związek Wierzyteli ogłasza, że pani Berta Triller, skład towarów bławatnych, znajduje się w trudnościach pieniężnych.

30 września

1981 – wiceprezydent Eugeniusz Janczarzski poinformował uczestników narady zwołanej przez prezydenta Gajewicza, że „znacznie poprawiło się zaopatrzenie w ryż, mąkę, kaszę, cukier, warzywa oraz ziemniaki”.

1 października

1394 – biskup krakowski Piotr Wysz wprowadza zwyczaj, aby dzwony kościelne odzywały się codziennie „rano po trzykroć przed mszą solenną”.

2 października

1912 – aresztowano Henryka Meiselsa i Chaima Kanarka, kelnerów z zawodu, którzy korzystając z chwilowej niedyspozycji gościa, skradli mu 3000 koron.

3 października

1959 – umiera Stanisław Pochwalski, malarz i konserwator, jego dziełem było m.in. odnowienie „Tańca śmierci” w kościele Bernardynów, cudownego krucyfiksu królowej Jadwigi oraz tryptyku Hansa Dürera w kaplicy Zygmuntońskiej.

4 października

1896 – w „Nowej Reformie” zamieszczono ogłoszenie budapesztańskiej firmy Kerl, która za 70 centów wysyła 25 fotografii „cudnych wiedeńskich piękności”.

5 października

1982 – „Dziennik Polski” donosi: „Od czytelników odebraliśmy alarmujący sygnał, że w magazynach WSS „Społem” w Krakowie rozpleniły się pasożyty zbożowe”.

6 października

1906 – Harry Frommer oferuje prawdziwą angielską męską bieliznę, adres ulica Grodzka 9.

7 października

1912 – „Czas” z oburzeniem donosi o szkodliwych znachorskich praktykach Michała D., organisty jednej z krakowskich parafii.

8 października

1914 – krakowska policja otrzymuje anonimowy list donoszący, że „D. Schreiber rzekomo poddany angielski, modniarz i właściciel towarów modnych dla pań przy ul. Floriańskiej, prowadzi ustawicznie jakieś konszachty z obcymi i tutaj nieznanymi osobami, i że zbyt często wyjeżdża z Krakowa w niewiadomym kierunku i celu”.

9 października

1932 – arcybiskup Adam Sapieha święci kamień węgielny pod nowy kościół na Dębnikach.

10 października

1956 – „Dziennik Polski” donosi: „Na rogu ulicy Stalina i Bitwy pod Lenino, gdzie ma zostać zbudowany nowoczesny Dom Turysty, ekipa pracowników „Geoprojektu” pod kierunkiem inż. A. Rychlika i J. Brzozowskiego przeprowadza ostatnio badania geologiczne w celu ustalenia nośności gruntu”.

11 października

1888 – po Krakowie krąży plotka, jakoby znana aktorka i pisarka Gabriela Śnieżko-Zapolska miała sobie odebrać życie w Piotrkowie. ■

WYSTAWA PT.
**„KRAKÓW NA
 POCZĄTKU XXI WIEKU”**

Wystawa przedstawia wybrane inwestycje zrealizowane w latach 2002–2016 przez Gminę Miejską Kraków.

Wystawę będzie można oglądać na Alei Róż (pl. Centralny im. Ronalda Reagana) od 29 września do 12 października br.

Informujemy, że 1-2 października odbędą się dni otwarte dotyczące funkcjonowania EKOSPALARNI.

Ekospalarnia, fot. Wiesław Majka

Centrum Rozwoju Com-Com Zone, fot. Wiesław Majka

Linia tramwajowa Rondo Mogiłskie - Plac Centralny, fot. Piotr Hamarnik/ZIKIT

**Debaty Krakowskiego Kolokwium na 2016 r.
 Sala Miedziana, Pałac Krzysztofory**

18.10, godz. 18.00

„Wielki Kraków” – aneksja czy konsolidacja?. W 650. rocznicę lokacji Kleparza
 Uczestnicy dyskusji: prof. Jacek Purchla (MCK), prof. Zdzisław Noga (UP)

7.11, godz. 18.00

„Dobre austriackie czasy w Galicji. Między historią a mitem Galicji”. W 100. rocznicę śmierci cesarza Franciszka Józefa I
 Uczestnicy dyskusji: prof. Bogdan Szlachta (UJ), prof. Jacek Purchla (MCK)

13.12, godz. 18.00

„Wyprawy krzyżowe. Powód do dumy czy wstydu?” W 850. rocznicę śmierci księcia Henryka Sandomierskiego

21.02.2017, godz. 18.00

„Wolność czy anarchia?” O fenomenie demokracji szlacheckiej w Rzeczypospolitej Obojga Narodów

Szczegółowe informacje można uzyskać pod nr. telefonu 12 616-87-89, w godzinach pracy wydziału (pn.–pt., godz. 7.30–15.30).

**Przetargi na sprzedaż nieruchomości organizowane
 w październiku 2016 r.**

Gmina Miejska Kraków oferuje do sprzedaży w trybie przetargu ustnego nieograniczonego niezabudowane nieruchomości gruntowe przeznaczone pod zabudowę usługową, hotelową, mieszkaniową jednorodziną i wielorodzinną, garaże, lokale użytkowe, lokale mieszkalne, strychy do adaptacji, oraz nieruchomości gruntowe zabudowane budynkami przeznaczonymi do remontu.

Treść ogłoszeń o przetargach wraz z mapą lokalizacji zamieszczona jest na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Krakowa, www.bip.krakow.pl (Finanse i Mienie/Nieruchomości Miasta Krakowa/Przetargi na Nieruchomości).

Szczegółowe informacje odnośnie do nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży w trybie przetargu można uzyskać w Wydziale Skarbu Miasta ul. Kasprowicza 29, nr tel. 12 616-98-08, 12 616-98-09, w godzinach pracy urzędu.

Aktualna oferta nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży:

Położenie nieruchomości	Nr działki	Powierzchnia w ha	Obręb	Cena wywoławcza w zł	Kwota wadium Płatne do dnia	Data i godzina przetargu
ul. Kurkowa 5, lokal mieszkalny o pow. 108,90 m kw. parter	115/837 cz. 111	0,0373	50 Ś	588 000,00	59 000,00 13.10.2016	18.10.2016 godz. 9.00
Al. Słowackiego 58, lokal mieszkalny o pow. 77,43 m kw. III piętro	77/1959 cz. 317	0,0710	46 K	453 000,00	46 000,00 13.10.2016	18.10.2016 godz. 10.00
ul. Zwierzyniecka 21, lokal mieszkalny o pow. 74,84 m kw. II piętro	68/1000 cz. 99/2, 99/3	0,0579	145 Ś	492 800,00	50 000,00 13.10.2016	18.10.2016 godz. 11.00
ul. Zyblikiewicza, lokal mieszkalny o pow. 114,39 m kw. IV piętro	8/1000 cz. 96	0,6459	2 Ś	492 800,00 w tym lokal: 410 601,00 grunt: 82 199,00	50 000,00 13.10.2016	18.10.2016 godz. 12.00
Pl. Kossaka 3 lokal mieszkalny o pow. 156,18 m kw. + piwnice 3,82 m kw. i 2,83 m kw., III piętro	126	0,0486	145 Ś	1 066 500,00	110 000,00 18.10.2016	21.10.2016 godz. 9.00
ul. Szarotki Studium MN zab. mieszk. niskiej intensywności	516/9	0,1338	34 K	387 600,00 + stuż. 29 647,92	40 000,00 18.10.2016	21.10.2016 godz. 10.00
ul. Czyżówka mpzp „Stare Podgórze – Czyżówka” teren zabudowy usługowej U.2	490/5	0,1180	12 P	2 068 000,00 + stuż. 36 571,59	200 000,00 18.10.2016	21.10.2016 godz. 11.00

ŁĄCZYMY PÓKOLENIA

70 lat
POLSKI ZWIĄZEK GŁUCHYCH
ODDZIAŁ MAŁOPOLSKI
W KRAKOWIE

www.pzg.krakow.pl

[www.facebook/pzgkrakow](https://www.facebook.com/pzgkrakow)

PATRONAT
HONOROWY

Jerzy Półch
Wojewoda Małopolski

MAŁOPOLSKA

Janek Krupa
Marszałek Województwa Małopolskiego

Janek Majchrzowski
Przewodniczący Miasta Krakowa

PATRONAT
MEDIALNY

TVP3
KRAKÓW

www.KRAKÓW.PL

Świat
Iszy

SPONSORZY

PHONAK
life is on

ABHM

cedis

INTERTON

grupamaris

PARTNERZY

YARBUS UNITED
SPRĄDZACZKI

KRAKÓW | Jacek Majchrowski
Prezydent Miasta Krakowa
zaprasza

SACRUM PROFANUM

MIKKE PATTON
GRA LUCIANO BERIO

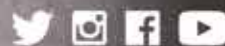
NADIA SIROTA
GRA NICO MUHLY'EGO

ZEITKRATZER
GRA ZBIGNIEWA KARKOWSKIEGO

ENSEMBLE INTERCONTEMPORAIN
GRA PIERRE'A BOULEZA

STEPHEN DRURY GRA

JOHNA ZORN

sacrumprofanum.com

#sacrumprofanum

KRAKÓW

1-8.10.2016

organizatorzy:

kbfs

KRAKÓW
CITY CENTRE

Międzynarodowe
Kultury
i Edukacyjne
Współprace

International
Cultural
and Educational
Cooperation

mecenas kbfi

sponsor:

Wadowscy

partner strategiczny:

